

Θεολογική Παρουσία

«Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο»
(Ἰωάν. 1,17)



ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ • ΤΕΥΧΟΣ 5 • ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2009
ΕΝΩΣΗ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΝΟΜΟΥ ΛΕΣΒΟΥ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΣ

Ανάσταση 'ναι.
Κι ἡ ψυχὴ δὲ νιώθει τώρα μοναχὴ
καθὼς ἐχτὲς καὶ πρῶτα.
Κάποιος βαδίζει στὸ πλευρὸ,
τῆς ἀπαλαίνει τὸ σταυρὸ,
σπογγίζει τὸν ἰδρώτα.

Ἄνοιξη μπῆκε γιὰ καλὰ,
κι ἡ ἀγράμπελη μωσχοβολᾷ
κι ἡ πασχαλιὰ εὐωδιάζει.
Πῆδα καὶ χόρευε ψυχὴ
πού σ' ἔλιωσε ἡ ἀπαντοχὴ
καὶ τὸ πικρὸ μαράζι.

Ἄνοιξη μπῆκε γιὰ καλὰ
κι ἡ θάλασσα πεζογελᾷ
κι ἀνθίζουν κῆποι ἐντὸς μου.
Πλάκες, πού στέκατε βαριές
στὰ μνήματα καὶ στὶς καρδιές,
σᾶς ἔσπασε ὁ Χριστὸς μου!

Γ. ΒΕΡΙΤΗΣ



Ἀναστᾶς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ τάφου,
καθὼς προεῖπεν, ἔδωκεν ἡμῖν
τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ μέγα ἔλεος.

Ο ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΤΑΤΖΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Κωνσταντίνος Χολέβας, Πολιτικός Έπιστήμων

Ο μήνας Μάιος είναι συνδεδεμένος με τη μνήμη της Κωνσταντινούπολεως και της Βυζαντινής Ρωμησούνης. Στις 11 Μαΐου 330 μ.Χ. εγκαινιάσθηκε η Βασιλεύουσα από τον Άγιο Κωνσταντίνο. Στις 21 Μαΐου εορτάζουμε τη μνήμη του ίδρυτου Αγίου και Μεγάλου Κωνσταντίνου και της μητρός του Αγίας Ελένης. Και στις 29 Μαΐου μνήμην ποιούμεθα της αποφράδος εκείνης ημέρας του 1453 όταν ακούσθηκε η κραυγή «άλω ή Πόλη». Σε πολλούς μελετητές προξενεί έντύπωση ή ονομασία «βασιλεύς Ρωμαίων», την οποία χρησιμοποιούσαν οι αυτοκράτορες της Κωνσταντινούπολεως και η όρολογία «Ρωμανία», την οποία συναντούμε σε πολλά έγγραφα της εποχής ως ονομασία του κράτους. Είναι γεγονός ότι η ονομασία «Βυζαντινή Αυτοκρατορία» είναι μεταγενέστερη και δημιουργήθηκε τό 1562 από τον Γερμανό ιστορικό Ίερώνυμο Βόλφ. Σήμερα την χρησιμοποιούμε για να γινόμαστε κατανοητοί στους πολλούς. Όμως από σεβασμό προς τις ιστορικές πηγές **πρέπει να ξηγουόμε στους νεώτερους ότι οι όροι Ρωμαίος και Ρωμανία αναφέρονται στη Νέα Ρώμη-Κωνσταντινούπολη και όχι στην Παλαιά Ρώμη.** Άλλωστε στό βυζαντινο κράτος ή παιδεία βασιζόταν στον Όμηρο και ούδέποτε εδιδάχθη τό λατινικό έπος του Βιργιλίου, ή Αινειάδα, πού αναφέρεται στην πρεσβυτέρα Ρώμη. Η ελληνική συνείδηση ήταν διαδεδομένη μεταξύ αρχόντων και αρχομένων στο βυζαντινό κράτος ιδίως μετά τον 7ο αιώνα, άν και τό κράτος ήταν πολυεθνικό και τό συνδετικό στοιχείο ήταν ή Όρθοδοξία. **Από τά ονόματα Ρωμαίος και Ρωμανία προήλθε και ό όρος Ρωμής, ό όποιος στην νεώτερη ιστορία μας σημαίνει υπό ευρεία έννοια κάθε Όρθόδοξο και υπό στενή έννοια τόν Έλληνα.**

Γιά να ξεκαθαρίσουμε τό θέμα της ελληνικής συνειδήσεως των Βυζαντινών Αυτοκρατόρων, ιδιαιτέρως δέ κατά τούς τελευταίους αιώνες, καλόν είναι να μελετήσουμε ένα εκπληκτικό κείμενο έλληνορθόδοξου αξιοπρεπείας και πατριωτικής παρηρησίας γραμμένο από τόν Αυτοκράτορα της Νικαίας Ιωάννη Γ' Δούκα Βατάτζη και άπευθυνόμενο στον Πάπα Νικόλαο Θ' . Όπως γνωρίζουμε μετά την Δ' Σταυροφορία και την έπιβολή της Λατινοκρατίας στον χώρο του Έλληνισμού (1204) ή αυτοκρατορία της Νικαίας μέ έδρα τή Νίκαια της Μικράς Ασίας ύπήρξε ένα από τά ελεύθερα ελληνικά κράτη άπ' όπου προήλθε και ή εκδίωξη των Φράγκων από την Κωνσταντινούπολη τό 1261. Ο Ιωάννης Βατάτζης βασιλεύσε από τό 1222 έως τό 1254 διαδεχόμενος τόν πεθερό του Θεόδωρο Λάσκαρι, τόν ποιητή του Μεγάλου Παρακλητικού Κανόνος προς την Ύπεραγίαν Θεοτόκον. Ο Ιωάννης Βατάτζης γεννήθηκε τό 1193 στο Διδυμοτείχο της Θράκης και σήμερα τιμάται από την Ιερά Μητρόπολη Διδυμοτείχου και Όρεσιιάδος ως τοπικός Άγιος (4 Νοεμβρίου, ήμέρα του θανάτου του τό 1254). Λόγω της βαθυτάτης πίστεώς του και της φιλανθρωπίας και ελεήμονος πολιτείας του κατετάγη μετά την κοίμησή του στο άγιολόγιο της Έκκλησίας μας και ονομάσθηκε Άγιος Ιωάννης Βατάτζης ό Έλεήμων. Ως Αυτοκράτωρ της Νικαίας ό Ιωάννης Βατάτζης εργάσθηκε για την ανακατάληψη των ελληνικών εδαφών και πολέμησε κατά των Φράγκων Σταυροφόρων και κατά των Τούρκων του Ίκονίου. Καλλιέργησε την μελέτη των ελληνικών γραμμάτων, είχε δέ και ό ίδιος στερεά κλασική παιδεία και ελληνική συνείδηση.

Τό συγκλονιστικό κείμενο, τό όποιο διαφωτίζει την ελληνική και ορθόδοξη συνείδηση των «Ρωμαίων βασιλέων», διασώζει ό άείμνηστος καθηγητής της Ιστορίας Απόστολος Βακαλόπουλος (1) και έχει τίτλο «Του άοιδίμου βασιλέως κυρού Ιωάννου του Δούκα προς τόν τε (γράφε ίσως τόν τότε) Πάπαν Γρηγόριον». Ο Βακαλόπουλος γράφει στον Πρόλόγο του: «Η παρατιθέμενη έπιστολή του Ιωάννου Γ' Βατάτζη (1222-1254) προς τόν πάπα Γρηγόριο Θ' (1227-1241) είναι πολύ χαρακτηριστική για τις ιδέες πού επικρατούν στους βασιλείς

της Νίκαιας μετά τό 1204. Έντονη είναι ή έλληνολατρία και ή έθνική έλληνική συνείδησή τους, πού βαθμιαία ταυτίζεται μέ τήν Όρθοδοξία. Έδω παρατηρούμε καθαρά πώς γεννιούνται και δροϋν οι πολιτικές έκείνες αντίληψεις, πού αποβλέπουν στην άπελευθέρωση των σκλαβωμένων έλληνικών χωρών, και οι όποιες προσαρμοσμένες έπιζούν έπί Τουρκοκρατίας μέσα σέ νέες συνθήκες. Καί τελικά πώς διαμορφώνουν τό περιεχόμενο της λεγόμενης Μεγάλης Ίδέας».

Τό κείμενο ξεκινά μέ τήν έκπληξη του Βατάτζη πώς τόλμησε ό Πάπας νά του ζητήσει νά παύσει νά διεκδικεί τήν Κωνσταντινούπολη από τον Φράγκο ήγεμόνα, ό όποιος τήν κατέχει από τό 1204. Γράφει μέ έλληνική αξιοπρέπεια και διπλωματική ειρωνεία ό Βατάτζης, άφου προσδιορίζει στη αρχή ποιός είναι ό γράφων: «Ίωάννης έν Χριστώ τῷ Θεῷ πιστός βασιλεύς και αυτοκράτωρ Ρωμαίων ό Δούκας τῷ άγιωτάτῳ πάπα της πρεσβυτέρας Ρώμης Γρηγορίῳ σωτηρίας και ευχῶν αίτησιν». Αποδίδουμε στην νεοελληνική όρισμένα από τά κυριώτερα σημεία της έπιστολής: «Έγώ ως βασιλεύς θεωρώ άτοπα τά όσα μου γράφεις και δέν ήθελα νά πιστεύσω ότι είναι δικό σου τό γράμμα, αλλά άποτέλεσμα της άπελπισίας κάποιου πού βρίσκεται κοντά σου, και ό όποιος έχει τήν ψυχή του γεμάτη κακότητα και αυθάδεια. Η άγιότητά σου κοσμεϊται από φρόνηση και διαφέρει από τους πολλούς ως προς τήν σωστή κρίση. Γι' αυτό δυσκολεύθηκα πολύ νά πιστεύσω ότι είναι δικό σου τό γράμμα άν και έχει σταλεί προς έμέ.» **Αξιζει νά θαυμάσουμε τήν έλλειψη δουλικότητας του Βατάτζη προς τον Πάπα άν και τήν έποχή εκείνη οι Έλληνες της Νικαίας ήσαν οι αδύναμοι και ό Πάπας ήταν ή υπερδύναμη τηρουμένων των αναλογιών.**

Και συνεχίζει ό Ίωάννης Βατάτζης διατρανώνοντας τήν έθνική συνείδησή του: «Γράφεις στό γράμμα σου ότι στό δικό μας γένος των Έλλήνων ή σοφία βασιλεύει..... Ότι, λοιπόν, από τό δικό μας γένος άνθησε ή σοφία και τά αγαθά της και διεδόθησαν στους άλλους λαούς, αυτό είναι άληθινό. Αλλά πώς συμβαίνει νά άγνοείς, ή άν δέν τό άγνοείς πώς και τό άπεσιώπησες, ότι μαζί μέ τήν βασιλεύουσα Πόλη και ή βασιλεία σέ αυτόν τον κόσμο κληροδοτήθηκε στό δικό μας γένος από τον Μέγα Κωνσταντίνο, ό όποιος έδέχθη τήν κληση από τον Χριστό και κυβέρνησε μέ σεμνότητα και τιμιότητα; Υπάρχει μήπως κανείς πού άγνοεί ότι ή κληρονομία της δικής του διαδοχής (σ.σ. του Μ. Κωνσταντίνου) πέρασε στό δικό μας γένος και έμεις είμαστε οι κληρονόμοι και διάδοχοί του; Απαιτείς νά μήν άγνοούμε τά προνόμιά σου. Και έμεις έχουμε τήν αντίστοιχη άπαιτηση νά δεις και νά αναγνωρίσεις τό δικαίο μας όσον άφορά τήν έξουσία μας στό κράτος της Κωνσταντινουπόλεως, τό όποιο αρχίζει από των χρόνων του Μεγάλου Κωνσταντίνου και έζησε επί χίλια χρόνια ώστε έφθασε μέχρι και τήν δική μας βασιλεία. Οι γενάρχες της βασιλείας μου, από τίς οικογένειες των Δουκῶν και των Κομνηνῶν, για νά μήν αναφέρω τους άλλους, κατάγονται από έλληνικά γένη. Αυτοί λοιπόν οι όμοεθνείς μου επί πολλούς αιώνες κατείχαν τήν έξουσία στην Κωνσταντινούπολη. Και αυτούς ή Έκκλησία της Ρώμης και οι προϊστάμενοί της τους άποκαλοϋσαν Αυτοκράτορες Ρωμαίων..... Διαβεβαιούμε δέ τήν άγιότητά σου και όλους τους Χριστιανούς ότι ούδέποτε θά παύσουμε νά άγωνιζόμαστε και νά πολεμούμε κατά των κατακτητῶν της Κωνσταντινουπόλεως. Θά άσεβούσαμε και προς τους νόμους της φύσεως και προς τους θεσμούς της πατρίδος και προς τους τάφους των πατέρων μας και προς τους ιερούς ναούς του Θεού, εάν δέν άγωνιζόμασταν για' αυτά μέ όλη μας τήν δύναμη..... Έχουμε μαζί μας τον δίκαιο Θεό, ό όποιος βοηθεί τους άδικουμένους και αντίτάσσεται στους άδικούντας.....»

Ένας «βασιλεύς Ρωμαίων», ό Ίωάννης Βατάτζης μās άφησε ένα έξαιρετικό γραπτό μνημείο έλληνορθόδοξης αυτοσυνείδησίας. Τέτοια κείμενα αξίζει νά διδάσκουμε στους νέους μας. Αιώνια ή μνήμη του εύλαβους Χριστιανού και πατριώτου Αγίου Ίωάννου Γ' Δούκα Βατάτζη.

(1) Απ. Βακαλοπούλου, Πηγές Ίστορίας του Νέου Έλληνισμού, Α' τόμος, Θεσσαλονίκη 1965, σελ. 50-53.

25η ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

του Γεωργίου Κομιώτη, Υπευθύνου ΣΕΠ Ν. Ηλείας,
 Προέδρου του Παραρτήματος Ν. Ηλείας της ΠΕΘ

Όμιλία έκφωνηθείσα στο Μητροπολιτικό Ι. Ν. Αγ. Νικολάου Πύργου Ηλείας, την 25-3-2009.

...Συγκεντρωθήκαμε όλοι εδώ μαζί σήμερα, για να αποτίσουμε δοξολογικά, νοερό φόρο τιμής σ' όλους εκείνους τους αγωνιστές του 21. Θεσμοί όπως οί εθνικές εορτές μας επιβάλλουν συναντήσεις για να τιμήσουμε εκείνους που τους συνοδεύει «κλέος έσθλόν» και μνήμη...

...Ειδικότερα ή προσφορά της Εκκλησίας συνοψίζεται σέ:

Προσφορά σέ αίμα: Είχαμε 11 Πατριάρχες, 45 Μητροπολίτες και 6000 παπάδες, που έχασαν τή ζωή τους κατά τήν Έπανάσταση. Πιό αναλυτικά από τους 200 όρθόδοξους άρχιερείς, που ύπήρχαν σ' όλόκληρη τήν Όθωμανική αυτοκρατορία, είναι γνωστοί ότi δοκιμάσθηκαν, φυλακίσθηκαν, βασανίσθηκαν 42 άρχιερείς και μαρτυρείται ότi θυσιάσθηκαν για τήν έλευθερία, είτε από βασανιστήρια και θανατώσεις τών Τούρκων, είτε στις πολεμικές συρράξεις 45 άρχιερείς.

Προσφορά οικονομική: Όλη ή περιουσία τής Εκκλησίας διατέθηκε στόν άγώνα άφειδώς, κειμήλια, δισκοπότηρα, ευαγγέλια, τιμαλφή, δόθηκαν για τροφές και πυρομαχικά.

Προσφορά μορφωτική: Η Εκκλησία λειτούργησε τά φανερά και τά κρυφά σχολεία, ίδρυσε Σχολές, τυπογραφεία. Έβγαλε δασκάλους του γένους από μορφωμένα στελέχη τής. Έβγαλε έθνεγέρτες από τά σπλάγχνα τής, όπως ό Άγιος Κοσμάς ό Αιτωλός, ό Παπουλάκος, ό Νίκων ό «Μεταννοείτε», ό Αθανάσιος Πάριος, ό Άνθιμος Γαζής, ό Ηλίας Μηνιάτης, ό Νικηφόρος Θεοτόκης, ό Ευγένιος Βούλγαρης κ.ά.

Προσφορά πολεμική: Από τους 200 άρχιερείς, μαρτυρούνται να έλαβαν ενεργό μέρος, στόν άγώνα επώνυμα και άδιαμφισβήτητα, 73 Ιεράρχες. Μητροπολίτες, παπάδες και διάκοι ήταν πολλές φορές μπροστάρηδες στα επαναστατικά κινήματα και μάχες, όπως πχ. Ό Άρχ/πός Έπιδαύρου Μακάριος Μελενίδης, ό Μητρο/τής Τρικάλων Διονύσιος ό φιλόσοφος, ό έπονομαζόμενος από τους Τούρκους «Σκυλοφιλόσοφος», ό Κεφαλληνίας Τιμόθεος Τυπάλδος, οί Σαλώνων Τιμόθεος και Ησαΐας, ό Αμφίσσης Φιλόθεος, ό Θηβών Ιερόθεος, ό Λαρίσης Μακάριος, ό Εύβοίας Αμβρόσιος, ό Ωλένης Φιλάρετος, ό Μονεμβασίας Χρύσανθος Πηγάς, ό Θρυλικός Παπαβλαχάβας, ό Παπαφλέσσας ή Γρηγόριος Δικαίος, ό Αθανάσιος Διάκος, ό καλόγερος Σαμουήλ κ.ά. Μέσα στα μοναστήρια παίρνονται οί αποφάσεις για τόν άγώνα, εκεί ήταν τά στρατηγεία και τά καταφύγια τών κατατρεγμένων από τήν Τουρκική θηριωδία. Έπιστέγασμα όλων, ό τραγικός άπαγχονισμός τή Μ. Πέμπτη, του Πατριάρχη Κων/πόλεως Άγίου Γρηγορίου του Ε'. «Και τó κιτρινισμένο ράσο του παπα, τó ύφασμένο πριν άπ' τήν Άλωση, μύριζε σμύρνα...», μάς λέγει χαρακτηριστικά ό Νικηφόρος Βρεττάκος...

...Ό εθνικός ιστορικός μας Κ. Παπαρηγόπουλος όμολογεί: «...Όσαδήποτε και άν ύπήρξαν τά άμαρτήματα πολλών εκ τών Πατριαρχών, ουδεις όμως έξ αυτών, ουδεις ώλισθησεν περι τήν ακριβή του πατρίου δόγματος και τών υπάτων εθνικών συμφερόντων τήρησιν». Ανάλογα άποτιμούν τή στάση του Ράσου στήν Έπανάσταση οί: Δ. Κόκκινος, Δ. Φωτιάδης, Σπ. Μαρινάτος, Ι. Σκουτρήσ, Κ. Βοβολίνης, Ν. Τωμαδάκης, Άπ. Βακαλόπουλος κ.ά...

...Γ' αυτό και πιστεύουμε, ότi ή σημαντικότερη προσφορά του Ράσου στο Έθνος μας δέν ήταν τόσο ή συμμετοχή του Κλήρου στις ένοπλες έξεγέρσεις και συγκρούσεις, όσο ή συμβολή του στη συντήρηση του έλληνορθόδοξου φρονήματος του Γένους και τής αγάπης του προς τήν έλευθερία. Χωρίς αυτές τις προϋποθέσεις δέν θα μπορούσε να ύπάρξει Εικοσιένα...

...Αυτό είναι τó διπλό νόημα τής 25ης του Μάρτη. Νόημα που δημιουργεί τεράστιες ευθύνες επαγρύπνησης και δίδυμο καθήκον διαφύλαξης και τής λευτεριάς που κερ-

δήθηκε με τὸ αἷμα τῶν προγόνων μας τοῦ 21, ἀλλὰ καὶ τῆς λευτεριάς πού χάρισε στὸν ἄνθρωπο ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς Παρθένου Μαρίας ἀπὸ τὸν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ.

Ναί, συνεχίζουμε καὶ σήμερα νὰ ἐμπνεόμαστε ἀπὸ τὴν παρηγορία τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τὸν ἥρωισμό τοῦ Μακρυγιάννη, διεκδικώντας τὴν ἐλεύθερη καὶ δημιουργικὴ ἔκφραση τῶν πολιτῶν, ἐνῶ καταδικάζουμε συγχρόνως τὴν ἀσύνειδη καὶ ἀνεύθινη ἔκθεση τῆς προσωπικῆς ζωῆς. Σὲ συνέχεια τῆς ἴσης συμμετοχῆς στὰ κοινὰ τῶν πολιτειακῶν κειμένων τοῦ Αγώνα ἀλλὰ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀρνοῦμαστε διακρίσεις κάθε εἶδους, φύλου, θρησκείας, φυλῆς, χρώματος, καταγωγῆς ἢ κουλτούρας, ἀγαπᾶμε τὸ διαφοροτικὸ καὶ προτείνουμε τὸ «πᾶς μὴ Ἕλληνα, καλοδεχούμενος». Τιμοῦμε τὴ γενναιοσύνη ψυχῆς καὶ τὸ ἦθος, προωθώντας τὴν ἀξία τῆς συλλογικότητας μὲ τὴν ταυτόχρονη ἀνάδειξη τῆς ἀτομικῆς εὐθύνης καὶ δημιουργοῦμε ἓνα «ὁμορφότερο» περιβάλλον -μὲ τὴν ὄντολογικὴ τῆς ἔννοια-, γιὰ νὰ ἀνθίσει ἀπρόσκοπτα ἡ προσωπικὴ, κοινωνικὴ καὶ πολιτισμικὴ ἀνάπτυξη κάθε πολίτη.

Τιμοῦμε τὴν προσφορὰ τῶν πνευματικῶν ἡγετῶν τοῦ '21 καὶ ὁραματιζόμαστε μία Παιδεία Ὁρθόδοξα ἀνθρωπιστικὴ, ἀνοιχτὴ, εὐέλικτη, ἀντιστεκόμενοι στὶς τακτικὲς τῆς ἰσοπέδωσης καὶ τῆς ὑπονόμευσης, στὸν παραλογοισμό τῆς ὑπερκατανάλωσης καὶ τῆς μόλυνσης, στὴν ὁμοιομορφία, στὴν ὑποστολὴ τοῦ ἠθους.

Ἡ Ρωμιοσύνη καὶ Ὁρθοδοξία εἶναι ἓνα πράγμα

Απὸ τὸ βιβλίον τοῦ Φώτη Κόντογλου «ΠΑΝΑΓΙΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΓΙΑ», ΑΡΜΟΣ 2000

«Ἡ Ρωμιοσύνη καὶ Ὁρθοδοξία εἶναι ἓνα πράγμα. Γιὰ νὰ μὴν πάρω τοὺς πολὺ παλιούς, παίρνω δυὸ τρεῖς ἀπὸ ἐκείνους πού ἀγωνισθῆκανε γιὰ τὴν ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδας, πού ὅποτε μιλάνε γιὰ τὴ λευτεριά, μιλάνε καὶ γιὰ τὴ θρησκεία. Ὁ Ρήγας Φεραῖος λέγει: «νὰ κάνουμε τὸν ὄρκο / ἀπάνω στὸ Σταυρό». Ἐνας ἄλλος ποιητὴς γράφει: «Γιὰ τῆς πατρίδας τὴν ἐλευθέρια / γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστη τὴν ἀγία / γι' αὐτὰ τὰ δυὸ πολεμῶ, / μ' αὐτὰ νὰ ζήσω ἐπιθυμῶ / κι ἂν δὲν τὰ ἀποχτήσω / τί μ' ὠφελεῖ νὰ ζήσω;»....

Οἱ ἀγράμματοι ποιητὲς τῶν βουνῶν, μέσα στὰ τραγούδια πού κάνανε, καὶ πού δὲ θὰ τὰ φτάσει ποτὲ κανένας γραμματιζούμενος, μιλάνε κάθε τόσο γιὰ τὴ θρησκεία μας, γιὰ τὸ Χριστό, γιὰ τὴν Παναγία, γιὰ τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους, γιὰ τοὺς ἀγίους. Πολλὲς παροιμίες καὶ ρητὰ καὶ λόγια πού λέγει ὁ λαὸς μας, εἶναι παρμένα ἀπὸ τὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας. **Ἡ ρωμιοσύνη εἶναι ζυμωμένη μὲ τὴν ὀρθοδοξία, γι' αὐτὸ Χριστιανὸς κ' Ἕλληνας ἦταν τὸ ἴδιο. Ἀπὸ τότε πού γινήκανε χριστιανοὶ οἱ Ἕλληνες, πήρανε στὰ χέρια τοὺς τῆ σημαία τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν κάνανε σημαία δική τους: Πίστις καὶ Πατρίς!** Ποτάμια ἑλληνικὸ αἷμα χυθῆκανε γιὰ τὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὰ χρόνια τοῦ Νέρωνα καὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἕως τὰ 1838, πού μαρτύρησε ὁ ἅγιος Γεώργιος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων. Ποιὰ ἄλλη φυλὴ ὑπόφερε τόσα μαρτύρια γιὰ τὸ Χριστό; Αὐτὸ τὸ ἀκατάλυτο ἔθνος πού ἔπρεπε νὰ πληθύνει καὶ νὰ καπλαντίσει τὸν κόσμον, ἀπόμεινε ὀλιγάνθρωπο γιατί ἀποδεκατίσθηκε ἐπὶ χίλια ὄχτακόσια χρόνια ἀπὸ φυλὲς χριστιανομάχες.

Ἁγιασμένη Ἑλλάδα! Εἶσαι ἀγιασμένη, γιατί εἶσαι βασανισμένη. Κι ἡ κάθε γιορτὴ σου μνημονεύει κ' ἓνα μαρτύριό σου. Τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ τὰ 'κανες δικὰ σου πάθη, τὰ μαρτύρια τῶν ἀγίων εἶναι τὰ δικὰ σου μαρτύρια».

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΑ

του Γέροντος Παΐσιου του Άγιορείτου

Από το περιοδικό «ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ»,

Έκδοση Παγκύπριου Συλλόγου Ορθοδόξου Παραδόσεως, Φθινόπωρο 2007, τεύχος 83

Όσο μπορεί κανείς να γίνει σωστός Χριστιανός. Τότε θα έχει πνευματικό αισθητήριο. Λίγο - πολύ θα πονάει και την Ορθοδοξία και την πατρίδα του και θα αισθάνεται και την υποχρέωση που έχει ως Έλληνας. Οπότε από εκεί και πέρα, αν μάθει κάτι, ενδιαφέρεται, ανησυχεί, προσεύχεται. Αλλά αν πρέπει να του λένε: «Τώρα να ενδιαφερθείς γι' αυτό, ύστερα να ενδιαφερθείς για εκείνο», θα είναι σαν μία τετράγωνη ρόδα που θέλει συνέχεια σπρώξιμο, για να προχωρήσει. **Σκοπός είναι να σπρώχεται από μέσα ο άνθρωπος.** Τότε θα κυλάει όμορφα σαν στρογγυλή ρόδα. Και αν γίνει σωστός Χριστιανός κανείς, σπρώχεται από μέσα και μετά τον πληροφορεί ο Θεός πιο πολύ και από αυτόν που διαβάζει, και για περισσότερα πράγματα. Γνωρίζει όχι μόνον αυτά που γράφουν, αλλά και αυτά που σκέφτονται να γράψουν. Καταλάβατε; **Έρχεται ο θεϊός φωτισμός και όλες οι ενέργειες του είναι φωτισμένες.**

Τέτοια κληρονομιά που μας έχει αφήσει ο Χριστός δεν έχουμε δικαίωμα να την εξαφανίσουμε στις μέρες μας. Θα δώσουμε λόγο στον Θεό. Εμείς, το μικρό αυτό έθνος, επιστρέψαμε στον Μεσσία, μας δόθηκε η εύλογία να δια φωτίσουμε όλο τον κόσμο. Η Παλαιά Διαθήκη μεταφράστηκε στην ελληνική γλώσσα εκατό χρόνια πριν από την έλευση του Χριστού. Οί πρώτοι Χριστιανοί τί τραβήξαν! Έκινδύνευε συνέχεια η ζωή τους. Τώρα τί αδιαφορία υπάρχει!... Ένω ανώδυνα σήμερα, χωρίς να κινδυνεύει η ζωή μας, μπορούμε να δια φωτίσουμε τα έθνη, να γινόμαστε πιο αδιάφοροι; Αν σήμερα έχουμε λιγάκι ειρήνη, ξέρεις τί έχουν τραβήξει οί παλιοί; Ξέρεις πόσοι έθυσιάστηκαν; Τώρα τίποτε δεν θα είχαμε, αν δεν έθυσιάζονταν εκείνοι. **Και κάνω μία σύγκριση πώς τότε, ενώ εκινδύνευε η ζωή τους, έκρατούσαν την πίστη τους, και πώς τώρα, χωρίς καμιά πίεση, όλα τα ισοπεδώνουν!** Όσοι δεν έχουν χάσει την έθνική τους ελευθερία, δεν καταλαβαίνουν. Τους λέω: «Ο Θεός να φυλάξει να μην έρθουν οί βάρβαροι και μās ατιμάσουν»!, και μου λένε: «Και τί θα πάθουμε;». Ακους κουβέντα; Άντε να λείψετε, χαμένοι άνθρωποι! Τέτοιοι είναι οί άνθρωποι σήμερα. Δώσε τους χρήματα, αυτοκίνητα, και δεν νοιάζονται ούτε για την πίστη, ούτε για την τιμή, ούτε για την ελευθερία.

Την Ορθοδοξία μας σαν Έλληνες την οφείλουμε στον Χριστό και τους άγιους Μάρτυρες και Πατέρες της Εκκλησίας μας· και την ελευθερία μας την οφείλουμε στους ήρωες της Πατρίδας μας, που έχυσαν το αίμα τους για μās. **Αυτήν την άγία κληρονομιά οφείλουμε να την τιμήσουμε και να την διατηρήσουμε και όχι να την εξαφανίσουμε στις ημέρές μας. Είναι κρίμα να χαθεί ένα τέτοιο έθνος!** Και βλέπουμε τώρα, όπως πριν αρχίσει ένας πόλεμος στέλνουν ατομικές προσκλήσεις, έτσι και ο Θεός με ατομικές προσκλήσεις μαζεύει ανθρώπους, για να κρατηθεί κάτι και να σωθεί το πλάσμα του. Δεν θα αφήσει ο Θεός, αλλά πρέπει και εμείς να κάνουμε ό,τι μπορούμε ανθρώπινως και για ό,τι δεν μπορούμε να κάνουμε ανθρώπινως, να κάνουμε προσευχή να βοηθήσει ο Θεός.



ΧΡΙΣΤΟΣ ἢ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

τοῦ Πρωτοπρεσβύτερου Βασιλείου Θερμοῦ

Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Νεανικοὶ Προβληματισμοί», τεύχος 4ο, Σεπτ. - Οκτ. 1992.

Οἱ περισσότεροι γύρω μας, ἂν τοὺς ρωτήσουμε, θὰ μᾶς ποῦν ὅτι εὐλαβούνται καὶ ἀγαποῦν τὸ Χριστὸ καὶ συμφωνοῦν μὲ τὰ προστάγματά Του. Τὸ πρόβλημα τοὺς εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Ξαναθυμόμαστε αὐτὴ τὴν πραγματικότητα, ὅταν διαβάζουμε τὸ Εὐαγγέλιο ποὺ περιγράφει τὴν πορεία τῶν δυὸ μαθητῶν πρὸς τοὺς Ἑμμαούς. Εἶναι τὸ Ἐωθινὸ καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ Ἀναστάσιμη. Ὁ Ἀναστημένος Χριστὸς συμπορεύεται μαζί τους καὶ αὐτοὶ δὲν Τὸν ἀναγνωρίζουν. Στὸ τέλος Τὸν καταλαβαίνουν ὅταν εὐλογεῖ τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασί.

Πλήθος τριγύρω οἱ ἄνθρωποι ποὺ ζοῦν μακριὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀφοῦ πάντα οἱ πιστοὶ ἀποτελοῦσαν μειοψηφία. Στὸ βάθος ἀναζητοῦν τὴ σωτηρία καὶ τὴ λύτρωση, δηλαδὴ τὸν Χριστό, ὅπως ὅλοι. Καὶ ὅλους τοὺς ἀγγίζει ἡ θεϊκὴ Του προσωπικότητα, ὅλοι διατηροῦν γλυκὲς ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸν βίῳ Του, ὅπως τὸν θυμοῦνται ἀπὸ τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν ὅταν ἦταν παιδιὰ. Σκοντάφτουν ὅμως στὴν Ἐκκλησία καὶ δὲν ἔρχονται κοντύτερα, νὰ Τὸν γνωρίσουν καὶ νὰ Τὸν ζήσουν.

Γιὰ μία μεγάλη κατηγορία ἀνθρώπων ἡ δυσκολία ὀφείλεται στὰ σφάλματα τῆς Ἐκκλησίας, τῶν κληρικῶν καὶ τῶν πιστῶν λαϊκῶν. Κι ἔχουν δίκιο. Εἶναι τόσο δύσκολο ὁ ἄνθρωπος νὰ παραμερίσει τὰ κακὰ παραδείγματα καὶ νὰ στραφεῖ πρὸς τὸ Θεό. Τελικὰ ζημιώνονται βέβαια, ἀφοῦ ἐπιτρέπουν σὲ ἀλλὰ πρόσωπα νὰ μπαίνουν ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς καὶ τὸν Θεό.

Υπάρχει, ὅμως, καὶ μία ἄλλη ομάδα ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι δὲν ἐνοχλοῦνται ἀπὸ σκανδαλισμό, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ γεγονός τῆς Ἐκκλησίας. Νιώθουν ἄνετα μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ ἀλλὰ δυσκολεύονται ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωση. Ἀναγνωρίζουν τὰ σφάλματά τους, ἀλλὰ δὲν φθάνουν στὴν ἐξομολόγηση. Διαβάζουν γιὰ τὸν Θεό, ἀλλὰ δὲν ἀγωνίζονται γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωή. Προσεύχονται ἴσως, ἀλλὰ δὲν κοινωνοῦν. Ὁ ἀνθρώπινος ἐγωισμὸς παρεμβαίνει καὶ ὅλα τὰ ἀλλοιώνει. Γιατί ἡ Ἐκκλησία ζητᾶ ταπείνωση, σκύψιμο, μεθοδικὸ πνευματικὸ ἀγώνα, ὥστε ὁ πιστὸς νὰ διακρίνει ἔτσι σιγά-σιγά τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλωστε ὁ Ἰδιος εἶχε ζητήσει: «Ἐὰν μὲ ἀγαπάτε, τηρήστε τίς ἐντολές μου.» Καὶ ὁ ὅσιος Μάρκος συμπληρῶνει: «Ὁ Χριστὸς εἶναι κρυμμένος μέσα στὶς ἐντολές.»

Δὲν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος. Ὁ Χριστὸς γνωρίζεται μόνο μέσα στὴν Ἐκκλησία, δηλαδὴ στὰ Μυστήρια καὶ τὴν πνευματικὴ ζωή. Δὲν πλησιάζεται μὲ στοχασμοὺς καὶ ὄνειροπολήσεις γιὰ τὴ ζωὴ Του. Οἱ δυὸ μαθητὲς ἤξεραν πολὺ περισσότερα γιὰ τὴ ζωὴ Του καὶ τὰ λόγια Του ἀπ' ὅσα γνωρίζουμε ἔμεϊς, κι ὅμως δὲν μπόρεσαν νὰ Τὸν ἀναγνωρίσουν παρὰ μόνο «ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου». Ἄλλα τὸ ἤθελαν πολὺ προηγουμένως τὸ ἐπιθυμοῦσαν διακαῶς, γι' αὐτὸ ἔλαβαν ὅ,τι ζητοῦσαν.

Κανεὶς εὐλικρινὴς ἀναζητητῆς τῆς ἀλήθειας δὲν θὰ μείνει στὴν ἀγνοία τοῦ Χριστοῦ. Ἀς Τὸν ἀναζητήσει στὴν Ἐκκλησία Του, πλησιάζοντας κατάλληλα πρόσωπα καὶ συμμετέχοντας ταπεινὰ στὰ Μυστήρια. Καὶ τότε θὰ καταλάβει πὼς Αὐτὴ βρισκόταν πολὺ κοντά του. Καὶ πὼς θέλει πάντα νὰ εἶναι μαζί του.

Αποσπάσματα από το βιβλίο

«ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»

του Όλιβιέ Κλεμάν, Έκδόσεις ΜΗΝΥΜΑ 1985

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μὲ βάση τὰ ὅσα εἶπατε, φαίνεται ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀπὸ τῆ φύση του ἐπαναστατικός. Ἐγὼ θὰ τὸν ἀποκαλοῦσα «ἀναρχικό» ἀπέναντι στὶς ἐκάστοτε δομὲς καὶ ἰδεολογίες...

Όλιβιέ Κλεμάν: Δὲν ξέρω κατὰ πόσο ἡ χριστιανικὴ πίστη εἶναι ἀναρχικὴ καὶ ἐνάντια σὲ κάθε δομὴ. Νόμιζα ὅμως ὅτι αὐτὸ πού ἀπορρέει ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο εἶναι πὼς ὑπάρχουν μόνο πρόσωπα. Ὁ Χριστὸς ποτὲ δὲν λαμβάνει ὑπόψη τοῦ δομῆς: τοῦ «καθαροῦ» καὶ τοῦ «ἀκαθάρτου», «δοσίλογων» καὶ «ἐπαναστατῶν», «περιθωριακῶν» καὶ «φαρισαίων». **Πάει πάντοτε στὸν ἄνθρωπο, μιλά στὸν ἄνθρωπο μέσα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία του, ὅποιος κι ἂν εἶναι αὐτός.** Καὶ προσπαθεῖ νὰ τοῦ χαράξει μίαν προοπτικὴ γιὰ τὸ μέλλον. Ἄν οἱ δομὲς εἶναι ἀπὸ πέτρα, ἂν ὁ νόμος εἶναι χαραγμένος πάνω στὴν πέτρα, ὁ Χριστὸς δὲν ἔγραψε παρὰ μόνο μιὰ φορὰ, πάνω στὴν ἄμμο, μὲ ἀφορμὴ μιὰ μοιχαλίδα, (Ἰωάνν. 8,3-11). Θύμισε ἔτσι σὲ ὅλους, ὅτι κατὰ κάποιον τρόπο ἦταν μοιχοὶ ἢ χωρισμένοι. Τότε, ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον ἔφυγαν καὶ δὲν ἐφάρμοσαν τίς δομὲς τοῦ νόμου. Ἄν τίς εἶχαν ἐφαρμόσει θὰ εἶχαν λιθοβολήσει τὴ γυναῖκα. Ὁ Χριστὸς τῆς εἶπε: «κανεὶς δὲν σὲ καταδίκασε, οὔτε κι ἐγὼ σὲ καταδικάζω. Πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε».

Ἀπὸ τὴ στιγμή πού ὑπάρχουν μόνο πρόσωπα, ὑπάρχουν μετὰξὺ τοὺς σχέσεις μὲ ἀπαιτήσεις, καὶ ὑπάρχουν γιὰ νὰ μᾶς θυμίζουν τί εἶναι ἡ ἀγάπη. Ἐνας μοναχὸς δὲν γίνεται αὐτόματα καὶ πνευματικός. Εἶναι στὴν ἀρχὴ ἕνας νομικὸς ὄχι ὅτι ὁ νόμος τὸν καταπιέζει ἐξωτερικά, ἀλλὰ οἱ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ μᾶς θυμίζουν ποιὸς εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ μᾶς καλοῦν νὰ τὸν ἐμπιστευόμαστε μὲ ταπεινοφροσύνη, γιὰ νὰ φτάσει ὡς ἐμᾶς ἡ Ζωὴ Του. Ἄν λοιπὸν ὑπάρχουν περιθωριακοί, αὐτὸ εἶναι κάτι γιὰ μᾶς σημαντικό. Πρέπει ν' ἀπευθυνθοῦμε σ' αὐτούς. Νὰ ξέρουμε νὰ τοὺς δεχόμαστε καὶ νὰ τοὺς ἀγαπᾶμε. Πρῶτα-πρῶτα εἴμαστε γι' αὐτούς. Ἐξάλλου, ὅλοι μας εἴμαστε περιθωριακοί, παρὰ τὸ μπετόν πού μας περιτριγυρίζει.

Ἐξάλλου, ἂν γίνονται προληπτικὲς συλλήψεις, καὶ ὑπάρχει βία, ἐδῶ εἴμαστε γιὰ νὰ ἀντιδράσουμε. Σᾶς ἔλεγα πιὸ πρὶν ὅτι ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους ὑπαρξῆς χριστιανικοῦ κινήματος εἶναι ἡ κριτικὴ, πάντως ὅσες ἀκρότητες κι ἂν γίνονται ἀπ' ὅσο ξέρω ἡ Ἑλλάδα παραμένει κράτος δικαίου, ἕνα κράτος ὅπου μπορεῖ κανεὶς νὰ διαμαρτύρεται, νὰ καταγγέλλει, νὰ ἀσχολεῖται μὲ τοὺς ὅρους διαβίωσης τῶν κρατουμένων καὶ αὐτῶν πού ὑφίστανται βιαιοπραγίες ἀπὸ τὴν ἐξουσία. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἔργο μας...

ΕΡΩΤΗΣΗ: Εἶπατε ὅτι στὴ Γαλλία περιφρονεῖται ἡ λέξη «θεολόγος». Μήπως λοιπὸν πρέπει νὰ διαγραφεῖ ἡ λέξη αὐτὴ ἀπὸ τὰ λεξικά καὶ νὰ ἀντικατασταθεῖ μὲ τὸ «θρησκευολόγος»;

Όλιβιέ Κλεμάν: Ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος πῆγε στὸν Ἄρειο Πάγο στὴν Ἀθήνα καὶ μίλησε γιὰ τὴν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, τὸν εἰρωνεύτηκαν. Ὅχι ὅμως ὅλοι. Μερικοὶ πίστεψαν, μὲ πρῶτο τὸν ἅγιο Διονύσιο τὸν Ἀρεοπαγίτη. Ὅταν λέω λοιπὸν ὅτι ὁ κόσμος κοροϊδεύει τοὺς θεολόγους δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχουν ὀρισμένοι πού ἐνδιαφέρονται. Ἀξίζει λοιπὸν τὸν κόπο νὰ εἶναι κανεὶς θεολόγος.

Ὅσο γιὰ τὴν ἀντικατάσταση τῆς λέξης «θεολόγος» ἀπὸ τὸ «θρησκευολόγος», θὰ ἔλεγα, ὄχι. Ἡ ἀποστολὴ τοῦ θρησκευολόγου εἶναι νὰ μιλά ἀπὸ ἀπόσταση καὶ ἀδιάφορα γιὰ ὁποιαδήποτε θρησκεία, ἐνῶ ὁ θεολόγος κινεῖται μὲ βάση ὀρισμένες

πρωταρχικές παραδοχές. Στις χώρες λοιπόν όπου ειρωνεύονται τους θεολόγους, δεν μπορεί κανείς να γίνεται θεολόγος χωρίς σωστά θεμελιωμένη πίστη. Διαφορετικά, καλὰ θὰ ἔκανε νὰ γινόταν θρησκευολόγος.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ὑπάρχουν ἀναρχικοί πού ἀντιδρῶν στὸ σημερινὸ ἀπρόσωπο καὶ ἀνέγραστο κοινωνικὸ κατεστημένο. Μποροῦν οἱ ἀντιδράσεις αὐτὲς νὰ εἰδωθοῦν μέσα ἀπὸ μία Ὀρθόδοξη ἀντίληψη τῆς ζωῆς;

Ὀλιβιὲ Κλεμᾶν: Θὰ ἔλεγα πὼς ναί, ἀλλὰ ἐν μέρει. Μὲ τὸν ὄρο ἡ ἀναρχία νὰ μὴ πέφτει σὲ ἓνα συνηθισμένο σὲ ὅλους μας σφάλμα, πού εἶναι μέγας πειρασμός: τὸ μίσος καὶ τὴν καταστροφή: **Νὰ γίνει δηλαδὴ κατανοητὸ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν μποροῦν νὰ συμβιώσουν σὲ μία κοινωνία παρὰ μόνο μὲ τὴν ἀγάπη. Ὅχι ἀγάπη μὲ τὴν συναισθηματικὴ ἔννοια, ἀλλὰ μὲ μία ἔννοια θεολογικῆ-ὄντολογικῆ. Τὴ βεβαιότητα ὅτι στὴν πραγματικότητα ἓνας μόνον ἄνθρωπος μὲ πλῆθος προσώπων.**

Αὐτὸ ἀκριβῶς πού μοῦ ἔκανε ἐντύπωση τὸ Μάη τοῦ 68 εἶναι ἡ ἀντίθεση ἀνάμεσα στὶς μαῦρες (ἀναρχικοί) καὶ τὶς κόκκινες σημαίες (κομμουνιστές). Παρόμοιες συγκρούσεις γνώρισε ὁ εἰκοστὸς αἰώνας, ἀπὸ τὴ σύγκρουση τοῦ Μαχνὸ καὶ τῶν ἀναρχικῶν του μὲ τοὺς Μπολσεβίκους στὴν Οὐκρανία, μέχρι τὴν ἐπίθεση τῶν Ἰσπανῶν κομμουνιστῶν ἐναντία στοὺς ἀναρχικοὺς πού κατεῖχαν τὸ τηλεφωνικὸ κέντρο τῆς Βαρκελόνης τὸ 1936.

Τὸ κόκκινο λοιπὸν ἀναζητεῖ τὴν ἐνότητα, μέσα ὅμως ἀπὸ τὴν παραγνώριση τοῦ προσώπου. Τὸ μαῦρο ἀναζητεῖ τὸ πρόσωπο, μέσα ὅμως ἀπὸ τὴν ἀυθαιρεσία τοῦ ἀτόμου. Ἡ μόνη ἀπάντηση σ' αὐτὰ εἶναι τὸ μυστήριό τῆς Ἁγίας Τριάδας.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μὲ δεδομένη τὴν ἐμπειρία τοῦ χωρισμοῦ Κράτους - Ἐκκλησίας στὴ Γαλλία, ποῖα εἶναι ἡ ἀποψή σας γιὰ τὶς σχέσεις τους;

Ὀλιβιὲ Κλεμᾶν: **Οἱ σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Κράτους δὲν ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ Κράτος. Ἡ Ἐκκλησία, δὲν μπορεῖ νὰ μιλήσει παρὰ μόνο γιὰ ἐλευθερία, ἂν τὸ Κράτος ζητήσῃ τὴ συμβουλή της, ἔχει καλῶς. Πιστεύω ὅτι ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ταυτόχρονη ἄσκηση κριτικῆς καὶ ἡ προσπάθεια ἔμπνευσης. Ἀπὸ τὴ μία μεριὰ μία κριτικὴ ἀνελέητη, ἀλλὰ ὄχι φατριαστικῆ. Νὰ ὑποδείξει πού εἶναι ὁ πόνος καὶ τὰ προβλήματα. Ὅλα τοῦτα πρέπει νὰ τὰ πεῖ ἡ Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ εἶναι ἡ συνείδηση τῆς κοινωνίας.**

Παράλληλα, πρέπει νὰ προσφέρει τὴν ἔμπνευση καὶ τὴν ἐνόρασή της στὴν κοινωνία, πού ὀλοένα ἐξαρτᾶ τὴ μοῖρα της ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη καὶ τὴν τεχνολογία. Ἔχουμε ἀντικαταστήσει τὴ «μοῖρα» τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος μ' αὐτὴ τῆς τεχνολογίας. Ἀφοῦ τὸ μποροῦμε, τὸ κάνουμε. Τὸ πρόβλημα ὅμως εἶναι γιὰτὶ καὶ γιὰ ποιόν.

Τί εἶναι ἄραγε ὁ ἄνθρωπος; Πὼς θὰ χρησιμοποιοῦ ὅλη αὐτὴ τὴ δύναμη, γιὰ τὸ καλὸ τοῦ ἀνθρώπου; Αὐτὸ εἶναι σήμερα πολὺ σημαντικό, μὲ τὴν ἀνάπτυξη ὄλων αὐτῶν τῶν κατασκευασμένων γνώσεων: τῆς πληροφορικῆς, τῶν μηχανῶν πού σκέπτονται... Θὰ μποροῦσε νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι ἡ μηχανὴ κάνει τὰ πάντα.

Κι ὅμως, ὄχι. Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ - ὀφείλομε νὰ ἐρευνήσουμε γιὰ τὸ τί εἶναι σ' ἀλήθεια ὁ ἄνθρωπος. Ξέρετε ὅτι ἔχουμε μία θεολογία πού ὀνομάζουμε «ἀποφατικῆ», χρησιμοποιοῦμε δηλαδὴ τὶς ιδιότητες πού δὲν ἔχει ὁ θεὸς γιὰ νὰ νοιώσουμε τί περίπου εἶναι. Σήμερα ἔφτασε ὁ καιρὸς καὶ γιὰ μία «ἀποφατικὴ ἀνθρωπολογία», γιὰ νὰ μάθουμε τί θὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος σὲ τοῦτο τὸν κόσμον τῶν ρομπότ. Δὲν εἴμαστε οὔτε ρομπότ, οὔτε πίθηκοι, θέλομε νὰ εἴμαστε ἄνθρωποι, Υἱοὶ τοῦ Θεοῦ.



ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΙ ΕΠΙ ΤΟΝ ΝΕΟΝ ΕΝΙΑΥΤΟΝ

του Παναγιώτη Τσαγκάρη Ύπευθύνου ΣΕΠ/ΚΕΣΥΠ Καλλονής Λέσβου
Προέδρου του Παραρτήματος Νομού Λέσβου τής ΠΕΘ.

Όμιλία έκφωνηθείσα κατά την κοπή τής βασιλόπιτας του Παραρτήματος, τη 15^η/2/2009.

...Κατὰ πρῶτον νὰ σᾶς εὐχαριστήσουμε Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς πού εὐλογήσατε τὴ βασιλόπιτὰ μας καὶ ὄλους ἐσᾶς πού τιμᾶτε μὲ τὴν παρουσία σας αὐτὴ τὴ μικρὴ ἑορτὴ μας. Κατὰ δεύτερον νὰ σᾶς ἀπευθύνουμε τὰ δικά μας μηνύματα καρδιάς στὴν ἀρχὴ τῆς καινούριας χρονιάς.

Σὲ μία κοινωνία ἀδιάφορη (ἐπικρατεῖ ἡ πλήρης ἀδιαφορία τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ συνάνθρωπο) ἀλλὰ ὄχι ἀδιάφθορη, μιὰ κοινωνία ἀμοραλιστικὴ (κυριαρχεῖ ἡ πλήρης ἀδιαφορία πρὸς τὶς ἠθικὲς ἀρχές), ἀλλὰ καὶ ταυτόχρονα ἀριβιστικὴ (ὅπου ἐπιδιώκεται ἡ γρήγορη καὶ μὲ κάθε μέσο ἐφήμερη ἐπιτυχία) καὶ συμφεροντολογικὴ (ὅπου ἐπιζητεῖται ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο τὸ ἀτομικὸ συμφέρον) καὶ γι' αὐτὸ μιὰ κοινωνία βαθύτατα συντηρητικὴ, ἀντιδραστικὴ, σκληρὴ καὶ ἀπάνθρωπη, εἶναι δύσκολη ἡ προσφορὰ καὶ ἡ διδασκαλία πνεύματος ἀλτρουισμοῦ (τῆς ἀνυστερόβουλης ἀγάπης καὶ φροντίδας γιὰ τὸ συνάνθρωπο) καὶ αὐταπάρνησης (τῆς ἀπάρνησης δηλαδὴ τοῦ ἑαυτοῦ μας πρὸς χάρι κάποιου ἄλλου ὑψηλοῦ σκοποῦ).

Τὸ πνεῦμα ὅμως αὐτὸ τῆς κοινωνίας ἐπηρεάζει τὰ μέλη τῆς καὶ τὸ ἔργο τους, καθὼς ἰσχύει ἀξιωματικὰ ἡ ρῆση «εἰκόνα σου εἶμαι κοινωνία καὶ σοῦ μοιάζω». Διαποτίζει λοιπὸν καὶ ἀλλοτριώνει σταδιακὰ καὶ τὸ δικό μας εἶναι, ὀδηγώντας μας στὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἐξομοίωσή μας καὶ τὸ σημαντικότερο, βαθμιαία στὴν παραίτηση ἀπὸ τὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐν Χριστῷ μεταμόρφωσή μας.

Οἱ ὅποιες προσπάθειες ἀνάταξης, ἀναστροφῆς καὶ ἐπιστροφῆς στὴν «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» βιοτὴ φαίνονται νὰ ὀδηγοῦνται στὸ κενό.

Ἀπόγνωση(!!!)... ἀλλά... «οὐδὲν ἰσχυρότερον τῆς ἀπογνώσεως». (!!!) «Ὅταν κανεὶς καταρεύσει ὄλοσχερῶς, τότε ἀνασταίνεται μιὰ ἄλλη δύναμη» (π. Βάσ. Γοντικάκη).

Ἀπαιτεῖται ἐπομένως νὰ εἴμαστε σὲ ἐγρήγορη καὶ νὰ ἐλπίζουμε στὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴ σωτηρία μας.

Ἡ παρουσία τῆς Ἑνώσεως Θεολόγων Νομοῦ Λέσβου στὴν τοπικὴ κοινωνία μας θέλουμε νὰ πιστεύουμε πὼς κινεῖται πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς ἀνάταξης, ἀναστροφῆς καὶ ἐπιστροφῆς στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Πατέρα, μέσα στοῦ πνεῦμα τῆς ἐγρήγορης καὶ τῆς ἐλπίδας στὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ (ἂς μὴν λησμονᾶμε ὅτι σήμερα εἶναι ἡ Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ ἢ καλύτερα τοῦ Ἀρχοντα τῆς Ἀγάπης, τοῦ Ἀγαπῶντος Πατρός).

Θέλουμε ἐπίσης, νὰ πιστεύουμε πὼς οἱ παρεμβάσεις καὶ οἱ δραστηριότητες τῆς Ἑνώσεως Θεολόγων Νομοῦ Λέσβου ἀγγίζουν τοὺς συμπολίτες μας καὶ τοὺς συναδέλφους μας καὶ τοὺς βοηθᾶνε στὸ ἔργο τους καὶ στὴ ζωὴ τους.

Θεωροῦμε ὅτι ἡ παρουσία σας ἐδῶ σήμερα εἶναι ἐπιβεβαιωτικὴ τῶν παραπάνω λόγων καὶ ἐνθαρ-



ρυντική για τη μελλοντική πορεία μας.

Πιστεύουμε ότι ήδη κάτι έχει ξεκινήσει, κάτι κινείται, κάτι ουσιαστικό γίνεται και μάλιστα χωρίς αυτό να έχει συντελεσθεί με τη χρήση οποιασδήποτε μορφής εξουσίας ή καταναγκασμού αλλά μόνο με την ταπεινή αγάπη και την καλή διάθεση. Είναι θεωρούμε σημαντικό να διδάσκεις χωρίς να επιδεικνύεσαι, να πείθεις χωρίς να πιέζεις, να οδηγείς χωρίς να σπρώχνεις.

Όπως είναι σημαντικό και τὸ νὰ μὴν παραιτηθοῦμε ἀπὸ τὸ νὰ διδάσκουμε, νὰ πείθουμε, νὰ οδηγούμε τους μαθητές και τους συνανθρώπους μας στὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στὴ μοναδικὴ Ἀλήθεια, στὴ Χριστοαλήθεια, προσφέροντάς τους ρήματα ζωῆς αἰωνίου.

Ὁδηγός μας πάντα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ πίστη, ἡ εὐθύνη, ἡ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη καὶ τὸ χρέος πρὸς αὐτοὺς πὺ ἔφυγαν ἀλλὰ καὶ σ' αὐτοὺς πὺ θὰ ῥθοῦν, γιὰ νὰ... πληθύνουν στὴ ζωὴ οἱ λίγες καλοσύνες ἀλλὰ καὶ... «γιὰ μίᾱ καλὴ ἀνάμνηση, γιὰ μίᾱ καλὴ ἀνάμνηση» ὅπως μου τόνιζε ἐμφαντικὰ ὁ συνταξιούχος σήμε-
ρα Θεολόγος καθηγητῆς κ. Βασίλειος Αἰβαλιώτης.

Αὐτὴ τὴ στιγμή εἶναι μαζί μας καὶ ἐκεῖνοι πὺ συμπλήρωσαν τὸν ἀπαιτούμενο ἀπὸ τὴν πολιτεία χρόνο παρουσίας καὶ διδασκαλίας τῆς ἱερᾶς ἐπιστήμης τῆς Θεολογίας στὶς σχολικὲς τάξεις καὶ ἀποτελοῦν πιά τὰ συνταξιούχα μέλη τῆς Ἐνωσῆς μας (ὅσα τουλάχιστον ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐπέτρεψαν νὰ παρευρίσκονται ἐδῶ σήμερα, τὰ χρόνια, οἱ ἀσθένειες καὶ οἱ βιωτικὲς μέριμνες).

Ἡ Ἁγία Γραφή ὁμως μᾶς λέει: «Ἀπὸ προσώπου πολιοῦ ἐξαναστήση καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρου καὶ φοβηθήση τὸν Θεόν σου» (Λευϊτ. 19,32). Δηλαδή: **Νὰ σηκωθεῖς με σεβασμὸ μπροστὰ σὲ ἄνθρωπο πὺ ἔχει λευκὴ τὴν κόμη καὶ νὰ τιμήσεις τὸ πρόσωπο τοῦ γέροντα καὶ νὰ σέβεσαι πάντοτε τὸ Θεό σου.**

Πειθόμενοι στὰ ἅγια ρήματα καὶ κινούμενοι ἀπὸ τὸ χρέος, οἱ Θεολόγοι τοῦ Νομοῦ Λέσβου ἀποδίδουμε φόρο τιμῆς σήμερα στοὺς συνταξιούχους Θεολόγους καθηγητῆς, σ' ἐκείνους πὺ λεύκαναν τὴν κόμη στὴν τάξη, στοὺς δασκάλους μας. Τοὺς εὐχαριστοῦμε ἀπὸ καρδιάς γιὰ ὅσα πρόσφεραν στὴν Θεολογικὴ ἐπιστήμη, στὴν κοινωνία, στὸ σχολεῖο, στὴν τάξη, στοὺς μαθητῆς τους, σ' ἐμᾶς.

Εἴμαστε περήφανοι γι' αὐτοὺς, θέλουμε κι ἐλπίζουμε κι ἐκεῖνοι νὰ εἶναι περήφανοι γιὰ μᾶς.

Ἐπειδὴ ὁμως, πάλι γνωρίζουμε τὰ λόγια τῆς Γραφῆς πὺ τονίζουν θαυμαστικὰ «ὡς ὠραία γερόντων σοφία» (Σ.Σειρ. 25,5).

Δηλαδή: πόσο ὠραία καὶ ταιριαστὴ γιὰ τοὺς γέροντες εἶναι ἡ σοφία.

Ἐπίσης, ὅτι «στέφανος γερόντων πολυπειρία καὶ καύχημα αὐτῶν φόβος Κυρίου» (Σ.Σειρ. 25,6).

Δηλαδή: πόσο ὠραία καὶ ταιριαστὴ γιὰ τὴν κεφαλὴ τῶν γερόντων εἶναι ἡ πλούσια καὶ ὑγῆς πείρα καὶ καύχημά τους ἢ εὐλάβεια πρὸς τὸν Κύριο.

Καὶ ἀκόμη «ὡς ὠραῖον ... πρεσβύτεροις ἐπιγνῶναι βουλήν» (Σ.Σειρ. 25,4).

Δηλαδή: πόσο ὠραῖο εἶναι οἱ πρεσβύτεροι κατὰ τὴν ἡλικία νὰ γνωρίζουν καὶ νὰ δίνουν συμβουλές, παίρνουμε θάρρος καὶ θὰ ζητήσουμε ἀπὸ τοὺς σεβάσιμους Θεολόγους καθηγητῆς μας νὰ μεταφέρουν σὲ μᾶς σήμερα τὴ δικὴ τους σοφία, τὴ δικὴ τους



πείρα και τις δικές τους συμβουλές.

Προηγουμένως θα επιδώσουμε αυτές εδώ τις αναμνηστικές πλακέτες ως ένα μικρό δείγμα τιμής και ευγνωμοσύνης για την πολυετή και πολύτιμη προσφορά τους στην Θεολογική παιδεία του τόπου μας, στους Συνταξιούχους Θεολόγους Καθηγητές:

1. π. Απόστολο Μαυραντώνη (Γερέα στην ένορία των Παμμεγίστων Ταξιαρχών Παπάδου Γέρας - Καθηγητή Θεολόγο)
2. Γεώργιο Σωτηρίου (π. Δ/ντή Παιδαγωγικής Ακαδημίας Μυτιλήνης, Γεροκήρουκα και Δ/ντή του περιοδικού «Ο Ποιμίν» της Γεράς Μητροπόλεως Μυτιλήνης)
3. Ευστράτιο Ματζουράνη (Πρόεδρο Χριστιανικής Πνευματικής Κίνησης Μυτιλήνης, π. Πρόεδρο Ένωσης Θεολόγων Νομού Λέσβου, π. Λυκειάρχη)
4. Θεόδωρο Μαρίνο (Καθηγητή Θεολόγο, π. Λυκειάρχη Λυκείων Πολιχνίτου)
5. Ήρακλή Βακιρτζή (π. Δ/ντή Δ/θμιας Έκπ/σης Ν. Λέσβου)
6. Ιωάννη Καλδέλλη (Καθηγητή Θεολόγο, π. Λυκειάρχη)
7. Βασίλειο Αϊβαλιώτη (Καθηγητή Θεολόγο)
8. Μυρσίνη Αληγιάννη (Καθηγήτρια Θεολόγο)
9. Αγλαΐα Γκαγκανέλλη (Καθηγήτρια Θεολόγο, Καλλονή)



«Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ»

Μεγάλη, ανοιχτή εκδήλωση της Γεράς Μητροπόλεως Μυτιλήνης
 και της Ένωσης Θεολόγων Νομού Λέσβου

Πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 17 Φεβρουαρίου 2009 & ώρα 6:00 μ.μ. στο Δημοτικό Θέατρο Μυτιλήνης μεγάλη ανοιχτή εκδήλωση που διοργάνωσαν η Γερά Μητρόπολη Μυτιλήνης και η Ένωση Θεολόγων Νομού Λέσβου με όμιλητή το Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου κ.κ. Γερόθεο και με θέμα: «Η κοινωνία της κατανάλωσης». Στην αρχή της εκδήλωσης που τελούσε υπό την αιγίδα του Δήμου Μυτιλήνης, έψαλλε εκκλησιαστικούς ύμνους ο μουσικολογιάτατος π. Παναγιώτης Ίωακείμ.

Ο πρόεδρος της Ένωσης Θεολόγων Νομού Λέσβου κ. Παναγιώτης Τσαγκάρης αναφέρθηκε στο πλουσιότατο συγγραφικό και πνευματικό έργο του Σεβασμιωτάτου κ.κ. Γερόθεου, τονίζοντας χαρακτηριστικά ότι κυκλοφορούν στην ελληνική γλώσσα πάνω από εβδομήντα(70) πολυσέλιδα βιβλία του με θεολογικό και κοινωνικό περιεχόμενο, ενώ πενήντα τρία(53) είναι μεταφρασμένα σε είκοσι (20) ξένες γλώσσες. Άλλα βιβλία του διδάσκονται ως μαθήματα σε Θεολογικές Σχολές και άλλα έχουν γίνει αντικείμενα διδακτορικών διατριβών.

Ο Σεβασμιώτατος κ.κ. Γερόθεος στην όμιλία του αναφέρθηκε εισαγωγικά στο πάθος της φιλαυτίας που μετατρέπει την κοινωνία μας από φιλόθη και φιλόανθρωπη, που πρέπει να είναι, σε φίλαυτη και καταναλωτική κοινωνία.

Στην συνέχεια διαίρεσε την όμιλία του σε τρεις επί μέρους ενότητες. Στην πρώτη ανέλυσε τους όρους κατανάλωση και κοινωνία της κατανάλωσης, στην δεύτερη μίλησε για

τήν καπιταλιστική νοοτροπία που συνδέεται αναπόσπαστα με την νοοτροπία της κατανάλωσης και στην τρίτη αναφέρθηκε στο πώς οι Ρωμαίοι-Βυζαντινοί Αυτοκράτορες προσπαθούσαν να επιλύσουν τα φαινόμενα της κοινωνικής αδικίας από τους λεγόμενους Δυνατούς-πλουσίους γαιοκτήμονες σε σχέση με την σύγχρονη πραγματικότητα.

Και ο Σεβασμιώτατος έκλεισε την ομιλία του ως εξής:

«Άρχισα την εισήγησή μου με το γεγονός ότι σήμερα όλοι μας διαπνεόμαστε από την ευζωία, την ήδονή και την ευμάθεια που έχει ως αποτέλεσμα την καλλιέργεια και την αύξηση των παθών και συνέδεσα το «πνεῦμα της κατανάλωσης» με το «πνεῦμα του καπιταλισμού» και την φιλαργυρία των «Δυνατών» στην σύγχρονη κοινωνία μας. Σε αυτό το γεγονός αποδίδω την οικονομική κρίση των ημερῶν μας.

Θὰ πρέπει νὰ ολοκληρώσω τὴν εἰσήγησή μου με τὴν θέση ὅτι αὐτὸ πὸν χρειάζεται ἀπὸ ὅλους μας σήμερα εἶναι νὰ ἀντιδρῶμε στὴν νοοτροπία τῆς κατανάλωσης καὶ αὐτὸ μποροῦμε νὰ τὸ κάνουμε με τὴν καλλιέργεια τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς. Ὅταν κάνουμε λόγο γιὰ ἀσκητικὴ ζωὴ ἐννοοῦμε τὸν συνειδητὸ ἀγῶνα γιὰ νὰ ζοῦμε με ὀλιγάρκεια, ὅσο τὸ δυνατόν, γιὰ νὰ ἀσκοῦμε τὴν φιλοθεῖα καὶ τὴν φιλανθρωπία.

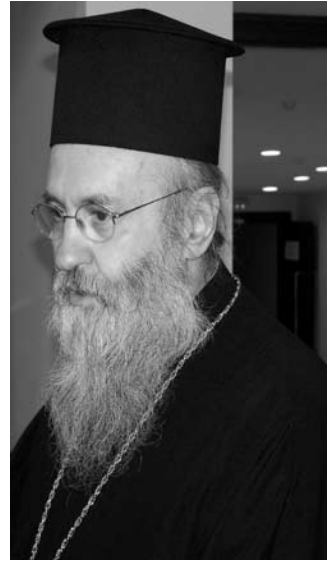
Μὲ τὸν τρόπο πὸν ζοῦμε ὑποθηκεύουμε ὀλόκληρη τὴν ζωὴ μας, καὶ τὴν παρουσία μας στὶς Τράπεζες καὶ τοὺς τραπεζίτες. Παίρνουμε δάνεια γιὰ νὰ αὐξήσουμε τὴν παρουσία μας, ἀλλὰ ἀφ' ἑνὸς μὲν καταβάλλουμε γιὰ πολλὰ χρόνια μηνιαῖες δόσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ Τράπεζες ἔχουν δικαιώματα πάνω σὲ αὐτὴν τὴν παρουσία, με ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιστρέφουν σὲ αὐτές. Εἶμαστε δοῦλοι τῶν κτημάτων καὶ τῶν χρημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν Τραπεζῶν. Τὸ φοβερότερο εἶναι νὰ λαμβάνουν πολλοὶ δάνεια με ὑψηλὰ ἐπιτόκια γιὰ ἐκδρομές, διακοπές καὶ ἄλλες μὴ ἀναγκαῖες ἐργασίες. Τὸ θεωρῶ αὐτὸ πολὺ ἐπιπόλαιο. ...

Ἐπομένως, ὁ ἀσκητικὸς τρόπος ζωῆς εἶναι ἀναγκαῖος γιὰ ὅλους μας. Θὰ πρέπει νὰ εἶμαστε ἐλεύθερα πρόσωπα καὶ ὄχι καταναλωτικὰ ὄντα. Μὲ δυσανεξία πολὺ ὅταν ἡ λέξη ἄνθρωπος καὶ ἡ λέξη πρόσωπο ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὴν λέξη καταναλωτῆς καὶ τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ λέγονται καταναλωτικὰ ἀγαθὰ. Αὐτὸ δείχνει ἕναν ἄνθρωπο ἐξαρτημένο, ἄβουλο, ἐμπαθῆ, πρᾶγμα.

Καὶ τὸ Ντοστογιεφσκικὸ ἐρώτημα εἶναι ἀδυσώπητο: «ἐλευθερία ἢ εὐτυχία»; Ἡ ἀπάντηση στὸ ἐρώτημα αὐτὸ δείχνει μίαν στάση ζωῆς.

Τὸ θέμα κίνησε τὸ ἐντονο ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν καὶ ἀκολούθησε συζήτηση με ἐρωτήσεις καὶ τοποθετήσεις πάνω σὲ διάφορα ζητήματα.

Μὲ ἀφορμὴ τὶς τοποθετήσεις πὸν ἔγιναν ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον, ὁ Σεβασμιώτατος τόνισε ὅτι στὶς μέρες μας ἐπικρατεῖ ἡ νοοτροπία τοῦ ἀτομικισμοῦ, πὸν εἶναι πνευματικὴ ἀσθένεια. Ὁ τρόπος ζωῆς πὸν προσφέρει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βοηθᾷ τοὺς ἀνθρώπους νὰ θεραπευθοῦν ἀπὸ τὴν ἀσθένεια αὐτή, ἀλλὰ δὲν ἐπιβάλλει τὴ διδασκαλία τῆς διὰ τῆς βίας. Μερικὲς φορὲς ἡ νοοτροπία τῆς κοινωνίας ἐπηρεάζει καὶ τοὺς Κληρικούς. Ἡ Ὁρθοδοξία ἀπὸ τὴν φύση τῆς εἶναι φιλόανθρωπη καὶ σέβεται τὴν ἀνθρώπινη ἐλευθερία. Ὁ καθένας ἀπὸ μᾶς μπορεῖ νὰ καθορίσει στὸν ἑαυτὸ του τὸν ἰδιαίτερο τρόπο ζωῆς, πὸν βοηθᾷ στὸν περιορισμὸ τῶν δαπανῶν καὶ στὴν ἀσκηση τῆς φιλανθρωπίας.



ΤΟ «ΣΚΑΝΔΑΛΟ» ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΤΕΤΑΓΜΕΝΕΣ

του Αθανασίου Ι. Καλαμάτα, Θεολόγου Καθηγητού

Όλακερή ή βιβλική και πατερική θεολογία τονίζει ότι ο άνθρωπος πραγματώνει την ύπαρξή του στο μέτρο που υψώνεται στον Αναστάνα Χριστό. Το γεγονός της Ανάστασης του Χριστού, με τρόπο άπλο, είναι παράτολμο έγχείρημα να κατανοηθεί με τη γλώσσα της διανόησης. Υπ' αυτό το πρίσμα είναι αδύνατο να βεβαιωθεί ο ευαγγελισμός της εκκλησιαστικής πίστης σε γεγονότα κάτω από το φως της λογικής και του όρθολογισμού. Αλλά κι αν τούτο αποτολμήσει κανείς, θα σκοντάψει στους μηχανισμούς που θέλουν την πίστη στην Ανάσταση έγκλωβισμένη σε ήθικιστική διδασκαλία, «ατομική κατοχύρωση της υπάρξεως», «αποδοχή κάποιας μεταφυσικής διδασκαλίας».

Μια από τις στιγμές όπου η δόξα του Χριστού έγινε ιδιαίτερα αισθητή, ήταν η Ανάστασή του: **ο κενός τάφος έσπασε τις πύλες του θανάτου πιεζόμενος από τη θεία ζωή, αποθέτοντας στο περιθώριο τη θνητότητα της ανθρώπινης φύσεως** (Ware, 1999: 357). Έτσι ο Χριστός έθραυσε το θάνατο την τρίτη ημέρα μετά την ταφή του. Το γεγονός αυτό, από τη βιβλική και τη μετέπειτα εκκλησιαστική γραμματεία υποδηλώνεται έμμεσα. Φαίνεται, ίσως, παράξενο ότι κανένας από τους ευαγγελιστές δεν αναφέρει την Ανάσταση με συγκεκριμένο τρόπο, πώς δηλαδή έγινε. Αρκούνται μόνο σε πληροφορίες που δεν προϋποθέτουν καμιά λογική έρμηνεία και κατοχύρωση αυτής: «άγγελος Κυρίου καταβάς έξ ουρανού προσελθών απεκύλισε τον λίθον» (Μάτθ. 28,2), κενό μνημείο, οθόνια της ταφής πάνω στον τάφο (Γιανναράς, 1996: 172). Πέρα όμως από τούτα τα «τεκμήρια», στην έμπειρία και βεβαιότητα της Εκκλησίας, ή Ανάσταση του Χριστού βρίσκει την άμεση μαρτυρία της, στις άμέσως

μετά από αυτή σωματικές εμφανίσεις του, και αυτό βέβαια δεν σημαίνει καμιά απομύθευσή της. Απλούστατα, αυτές τοποθετούνται στο πλαίσιο της εμπέδωσης της πίστης στο γεγονός, ότι ή Ανάσταση δεν σημαίνει επιστροφή του Χριστού στον κόσμο, αλλά είσοδος σε μία νέα μορφή ζωής που δεν επιδέχεται το θάνατο (Πατρώνος, 1997: 522). Γι' αυτό και ο αναστάσιμος ύμνος «θανάτω θάνατον πατήσας». Γι' αυτό και στην πατερική γλώσσα ο Χριστός ονομάζεται νέος Αδάμ, αναπλάσσει τον παλαιό, αναδημιουργεί τον καινούργιο κόσμο, ανακαινίζει τα πάντα και δεν άπατάται, «άλλ' άπατά τον άπατεώνα» κατά τον άγιο Γρηγόριο Παλαμά. Γι' αυτό και ή επίγνωση της βιωματικής μετοχής μας σ' αυτή, πάνω απ' όλα είναι κατόρθωμα προσωπικής ελευθερίας. Γι' αυτό και ή Ανάσταση της μακαρίας σαρκός του υποδηλώνει την απελευθέρωση της ανθρώπινης φύσης από τη φθορά και θάνατο. Γι' αυτό και ο Χριστός εμφανίστηκε μόνο στους μαθητές και αποστόλους του, αλλά και στην μικρή κοινότητα των πιστών του, με «σώμα άθάνατον» κατά τον άγιο Νικόλαο Καβάσιλα (Νέλλας, 2000:124), σώμα ελεύθερο από κάθε περιορισμό και κάθε βιολογική ανάγκη της ανθρώπινης φύσης, αλλά υποστασιαζόμενο σε «πραγματική ύπαρξη χάρη στην προσωπική σχέση με το Θεό» που αυτή και μόνη το συνιστούσε και το ζωοποιούσε (Γιανναράς, 1996: 175).

Η Ανάσταση του Χριστού ύπήρξε ή αποκορύφωση του αποστολικού κηρύγματος. Ο άποστολος Παύλος σε μία κοινή γραμμή με τους μαθητές του Χριστού, θεωρεί ότι το κήρυγμά του περι' Αναστάσεως, δεν είναι μία προσωπική αντίληψη και διδασκαλία (Α' Κόρ. 15,1-11), αλλά ότι αυτός «παρέλαβε» από

αυτούς, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να τονίσει ότι η πίστη σ' αυτή είναι μέγιστο γεγονός για την ανθρώπινη ιστορία, με σωτηριολογικές και έσχατολογικές προεκτάσεις (Πατρῶνος, 1997: 528-530). Υπό αυτές τις προϋποθέσεις ή Ανάσταση του Χριστού ως ανάμνηση, ξεφεύγει από το έπιχρισμα μίας δήθεν μεγάλης γιορτής της χριστιανοσύνης – έτσι μας την έχουν διδάξει οί κάθε λογής θρησκόληπτοι «διδάσκαλοι» της Έκκλησίας μας. Τοῦτο και μόνο, τὸ λιγότερο, κενὸ ἰδεολόγημα θὰ μπορούσε νὰ χαρακτηριστεῖ, πλήρης ἀποτυχία οἰκειώσης με τὸ ὀλοκάθαρο νερὸ τῆς ὀρθόδοξης παράδοσης - γίνεται κυριακὸ σῶμα και για κάθε πιστὸ ἀποτελεῖ σὸ ἐξῆς καινὴ πνευματικὴ ζωὴ με σκοπὸ τῆ σωτηρία του.

Βιβλιογραφικὲς παραπομπές

ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΟΥΡΙΔΗΣ, «Χριστός», ἀνάτυπο ἀπὸ τῆ Θρησκευτικὴ Ἠθικὴ Ἑγκυκλοπαιδεία.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΑΡΑΣ, Ἀλφα-βητάρι τῆς Πίστης, ἔκδ. Δόμος, Ἀθήνα 1996.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΒΙΔΟΠΟΥΛΟΣ, Τὸ Πάθος τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὰ Συνοπτικὰ Εὐαγγέλια, ἔκδ. Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 1974.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΕΛΛΑΣ, Ζῶν θεοῦμενον. Προοπτικὲς γιὰ μίαν ὀρθόδοξη κατανόηση τοῦ ἀνθρώπου, ἔκδ. Ἀρμός, Ἀθήνα 2000.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΤΡΩΝΟΣ, Ἡ ἱστορικὴ πορεία τοῦ Ἰησοῦ. Ἀπὸ τῆ φάτνη ὡς τὸν κενὸ τάφο, ἔκδ. Δόμος, Ἀθήνα 1997.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΤΡΩΝΟΣ, Μαθητεία και Ἀποστολικότητα Β'. Τὸ ἀποστολικὸ κήρυγμα, Κάλλιτος Ware, Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, Ἀκρίτας, ἔκδ. Δόμος, Ἀθήνα 1999.

Ἡ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΗ ΓΥΜΝΟΤΗΤΑ

τοῦ π. Φιλόθεου Φάρου ἀπὸ τὸ βιβλίον
«Πρὶν και μετὰ τὸ Πάσχα»

«Δευτέραν Εὐαν τὴν Αἰγυπτίαν, εὐρών ὁ δράκων, διὰ ρημάτων, ἔσπευδε κολακειὰς ὑποσκελίσαι τὸν Ἰωσήφ, ἀλλ' αὐτὸς καταλιπὼν τὸν χιτῶνα, ἔφυγε τὴν ἁμαρτίαν, και γυμνὸς οὐκ ἠσχύνετο, ὡς ὁ πρωτόπλαστος πρὸ τῆς παρακοῆς...» (δοξαστικὸ Ὅρθρου Μ. Δευτέρας).

Ἡ πορεία πρὸς τὴ συνάντηση με τὸν ἀναστημένο Χριστὸ πλησιάζει σὸ ἀποκορύφωμά της με τὴ Μ. Ἑβδομάδα και «τὴ Ἀγία και Μεγάλη Δευτέρα μνειάν ποιούμεθα τοῦ μακαρίου Ἰωσήφ τοῦ Πάγκαλου και τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου καταρασθείσης και ξηρανθείσης συκῆς».

Ἡ γυναίκα τοῦ Φαραῶ προσπάθησε νὰ ἐκμαυλίσει τὸν Ἰωσήφ και ἐκεῖνος γιὰ μίαν στιγμὴ ἀντιμετώπισε τὸ δῆλημα ἢ νὰ φύγει γυμνὸς ἀφήνοντας πίσω τὰ ρούχα του ἢ, γιὰ νὰ μὴ χάσει τὰ ρούχα του, νὰ ὑποστεῖ τὸν ἐκμαυλισμὸ.

Τώρα πὺν πρέπει νὰ ἀκολουθήσουμε βῆμα πρὸς βῆμα τὸ Χριστὸ σὸ πάθος, γιὰ νὰ βρεθοῦμε κοντὰ Του τὴ μεγάλη στιγμὴ, θὰ ἀντιμετωπίσουμε και ἐμεῖς τὸ δῆλημα ἢ νὰ προχωρήσουμε μαζί Του γυμνοὶ ἀφήνοντας πίσω μας πολλὰ ἀπὸ τὰ πράγματα με τὰ ὅποια ὁ κόσμος προσπαθεῖ νὰ μᾶς διαφθείρει και νὰ μᾶς ἀφομοιώσει ἢ νὰ Τὸν ἐγκαταλείψουμε γιὰ νὰ μὴ χάσουμε μίαν βολικὴ, εὐκολη και ἄνετη ζωὴ.

Στὴ ζωὴ μας εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ κάνουμε διαρκῶς ἐπιλογές, εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ διαλέγουμε ἀνάμεσα στὴν οἰκονομικὴ και κοσμικὴ ἐπιτυχία και τὴν ἀκεραιότητα, ἀνάμεσα στὴ δυνατότητα νὰ ἱκανοποιούμε κάθε ἐπιθυμία μας ὅποιαδήποτε στιγμὴ και τὴν ἀνθρώπινη παρουσία στὴ ζωὴ μας, ἀνάμεσα στὴ δημοτικότητα και τὴν εἰλικρίνεια, ἀνάμεσα σὸ Θεὸ και τὸ Μαμωνά. Ὅμως, σὰν γνήσια παιδιὰ τῆς ἐποχῆς μας, θέλουμε και τὸ ἓνα και τὸ ἄλλο. Θέλουμε νὰ ἔχουμε σύντροφο νὰ λιγοστεύει τὴ μοναξιά μας ἀλλὰ και νὰ μὴν εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ σκεφτοῦμε κάποτε τῆς δικῆς του ἀνάγκης. Θέλουμε νὰ μπορούμε νὰ διακηρύσσουμε τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ ταυτόχρονα νὰ ἔχουμε τὴν ἐπιδοκιμασία ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Θέλουμε νὰ εἴμαστε τοῦ Χριστοῦ πὺν εἶπε «εἰ

ἐμὲ ἔδιωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν» (Ἰωαν. 15,20) καὶ μὲ τὸ στόμα τοῦ Παύλου «πάντες οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν Χριστῷ διωχθήσονται» (Β΄ Τίτ. 3,12) καὶ ταυτόχρονα νὰ εἴμαστε τέλεια βολεμένοι. Θέλουμε νὰ εἴμαστε καλοὶ χριστιανοὶ καὶ ταυτόχρονα νὰ εἴμαστε πλούσιοι, νὰ ἔχουμε ὅλες τὶς ἀνέσεις καὶ νὰ μένουμε ἀδιάφοροι στὴ δυστυχία τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐκτὸς ἂν μπορούμε νὰ ἐνδιαφερόμαστε μὲ τὸ ἀζημίωτο, ζητώντας ἀπὸ τοὺς ἄλλους μόνο, νὰ μοιράσουν τὰ ὑπάρχοντά τους μὲ τοὺς φτωχοὺς.

Ὁ κόσμος προσπαθεῖ νὰ μᾶς ἐκμαυλίσει καὶ νὰ μᾶς πάρει μὲ τὸ μέρος του ὅπως ἄλλοτε ἡ Αἰγύπτια τὸν Ἰωσήφ χρησιμοποιοῦντας ἀκαταμάχητα ἐπιχειρήματα, «τὸ αὐτοκίνητο, τὸ ἐξοχικό, μιὰ βάρκα εἶναι βασικὲς ἀνάγκες τῆς ζωῆς» διακηρύσσει, καὶ προσθέτει σὲ χαμηλότερο τόνο «δὲν μπορεῖς νὰ ἐπιζήσεις μὲ τὸ Σταυρὸ στὸ χέρι». Ὅταν ἀντιμετωπίζουμε τὴν κοινωνικὴ ἀδικία καὶ ἡ συνείδησή μας πάει νὰ ταραχτεῖ, ἀναπτύσσει βαθυστόχαστες φιλοσοφικὲς καὶ πολιτικὲς θεωρίες καὶ πολὺ εὐκόλα μᾶς πείθει ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένας λόγος νὰ διακινδυνεύσουμε ἐμεῖς τὸ βόλεμά μας ἢ νὰ στερηθοῦμε τὸ δεῦτερο αὐτοκίνητό μας ἢ τὴν τρίτη βάρκα μας γιὰ νὰ συμβάλουμε στὴν ἀποκατάσταση τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης. Ὅταν ὅμως ἐνδίδουμε σ' αὐτὸ τὸν ἐκμαυλισμὸ δὲν γυμνωνόμαστε ἀπ' ὅλα αὐτὰ πού σέρνουμε, καὶ αὐτὰ μὲ τὸ βάρος τους μᾶς κολλᾶνε πάνω στὴ γῆ, ἔτσι πού νὰ μὴν μπορούμε πιά νὰ κινηθοῦμε γιὰ νὰ ἀκολουθήσουμε τὸ Χριστό, καὶ Τὸν χάνουμε. Τότε ἡ ζωὴ μας γίνεται σὰν τὴν ξηρανθεῖσα συκῆ, ἀκαρπη, χωρὶς Χριστό, χωρὶς φῶς, χωρὶς νόημα, καταραμένη.

Ὁ κόσμος ὅμως ἔχει κι ἄλλα τερτίπια καὶ γιὰ νὰ μὴ τυχόν μᾶς ἀπομακρύνει ἀπ' αὐτὸν ἢ ἀνάγκη νὰ βρεθοῦμε πλάι στὸ Χριστό, φτιάχνει ψεύτικους Χριστοὺς. Χριστοὺς νομικιστῆς, Χριστοὺς στενόκαρδους, Χριστοὺς ἱεροτελεστικούς, χωρὶς πνοὴ ζωῆς, θλιβερὰ εἰδῶλα, καὶ τοὺς στέλνει πλάι μας, ἔτσι πού νὰ μᾶς διατηρεῖ τὴν ψευδαἰσθήση ὅτι συμπορευόμαστε μὲ Ἐκεῖνον, ὅτι Αὐτὸς βρίσκεται πλάι μας. Ἀλλὰ ὁ ἀληθινὸς Χριστὸς μᾶς προειδοποιεῖ γι' αὐτὸ μὲ τὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τοῦ ἔσπερινου, «τότε ἐὰν τις ὑμῖν εἶπη, ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστὸς ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε, ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφήται καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς» (Μάτθ. 24, 23-24).

Υπάρχουν ἄνθρωποι πού βροντοφωνάζουν ὅτι ἀκολουθοῦν τὸ Χριστό καὶ κάνουν ὅ,τι περνᾶει ἀπὸ τὸ χέρι τους γιὰ νὰ δείχνουν ὅτι ἀκολουθοῦν τὸ Χριστό, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα δὲν Τὸν ἀκολουθοῦν, ὅπως ὁ δεύτερος γιὸς τῆς παραβολῆς τοῦ εὐαγγελικοῦ ἀναγνώσματος τῆς ἡμέρας (Μάτθ. 21, 18-43). Αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι πού φαίνονται εὐσεβεῖς ἀλλὰ πού ἔχουν μόνο τὰ ἐξωτερικὰ τῆς εὐσεβείας. Καὶ ὑπάρχουν ἄλλοι πού ἐξωτερικὰ δείχνουν ὅτι δὲν ἀκολουθοῦν τὸ Χριστό ἀλλὰ μέσα στὴν καρδιά τους Τὸν ἀκολουθοῦν πιὸ πολὺ ἀπὸ τοὺς πρώτους. Αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι «προάγουν» τοὺς πρώτους στὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. «Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης» καὶ οἱ πρῶτοι «οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ, οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ» (Μάτθ. 21,32).

Στὴ λειτουργικὴ πορεία πρὸς τὴ συνάντηση μὲ τὸν ἀναστημένο Χριστό τοῦ Τριωδίου, τῆς Τεσσαρακοστῆς καὶ τῆς Μ. Ἑβδομάδος τονίζεται ἐπανειλημμένα πὼς αὐτοὶ πού συνήθως θεωροῦνται ἀμαρτωλοὶ μπορεῖ νὰ βρισκονται πιὸ κοντὰ στὸ Χριστό ἀπὸ ἐκείνους πού φαίνονται οἱ πιὸ ἀφοσιωμένοι συνοδοιπόροι Του.



ΤΟ ΕΜΒΡΥΟ ΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ!

της Βαρβάρας Καλογεροπούλου - Μεταλληνοῦ, Δρ. Θεολογίας, πτυχιούχου Φιλολογίας
Από τὸ περιοδικό «ΜΕΡΙΚΑ ΠΑΙΔΙΑ ΣΕ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ...», τεῦχος 15, ΑΘΗΝΑ 2007

Ἐπιστημονικὰ πλέον ἔχει γίνει ἀποδεκτὸ ὅτι ἡ ὕπαρξη τοῦ ἀνθρώπου ἀρχίζει ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς σύλληψης, ὅταν δηλ. τὰ 23 χρωμοσώματα τοῦ ὠαρίου ἐνώνονται μὲ τὰ 23 χρωμοσώματα τοῦ σπερματοζωαρίου καὶ ἀποτελοῦν τὸ πρῶτο κύτταρο τῆς ζωῆς, τὸ «ζυγωτὸ». Τὸ ζυγωτὸ ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρία τῆς προσωπικότητος τοῦ κάθε ἀνθρώπου, μὲ τὰ ἑκατομμύρια γονιδίων ποὺ παραλαμβάνει ἀπὸ τοὺς γονεῖς. Τὸ γονιμοποιημένο ὠάριο ἀναπτύσσεται ταχύτατα καὶ διαφοροποιεῖται ἀπὸ τοὺς γονεῖς, γιατί εἶναι ἕνας νέος ὄργανισμὸς μοναδικὸς καὶ ἀνεπανάληπτος, ἂν καὶ τρέφεται ἀπὸ τὴ μητέρα καὶ ἐπὶ ἐννέα μῆνες παραμένει φωλιασμένο στὴ φιλόξενη μήτρα τῆς. Ἡ ἐνδομήτρια περίοδος εἶναι ἡ πρῶτη καὶ πιὸ δυναμικὴ φάση τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ἐτσι π.χ. τὴ δευτέρα ἐβδομάδα τῆς κύησης σχηματίζεται ὁ ὀμφάλιος λῶρος καὶ ὁ πλακούντας, τὴν 21η μέρα ἀρχίζει ἀκανόνιστα νὰ χτυπᾷ ἡ καρδιά, τὴν πέμπτη ἐβδομάδα ξεχωρίζουν τὸ κεφάλι, ὁ θώρακας, ἡ κοιλιά. Σχηματίζονται τὰ μάτια μὲ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ, ξεπροβάλλουν τὰ αὐτιά, ἡ μύτη, καὶ στὸν ἐγκέφαλο πρωτοεμφανίζεται ἡ καταβολὴ τοῦ κέντρου τοῦ λόγου. Τὴν 48η μέρα ὑπάρχουν τὰ δακτυλικά ἀποτυπώματα, ἐνῶ στὶς 60 μέρες ἔχει ὀλοκληρωθεῖ ἡ «ὄργανογένεση» καὶ ἀπλῶς συνεχίζεται ἡ ἀνάπτυξη τοῦ ἐμβρύου. Παρ' ὅλες ὅμως αὐτὲς τὶς ἐπιστημονικὲς διαπιστώσεις καὶ τὶς πολλαπλὲς προσπάθειες γιὰ δημιουργία νέας ζωῆς, σχιζοφρενικὲς πρακτικὲς καὶ νομοθεσίες παρέχουν ἀπόλυτη ἐλευθερία στὸ νὰ καταστρέφεται ἡ νέα κυοφορούμενη ζωὴ. Ἐτσι ἕνας τεράστιος ἀριθμὸς ἀμβλώσεων πραγματοποιεῖται παγκοσμίως, ἐνῶ ἡ πατρίδα μας κατέχει, τραγικά, τὴν πρώτη θέση σὲ ἀριθμὸ ἀμβλώσεων στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη, νομιμοποιούμενη μάλιστα ἀπὸ τὸν νόμο 1609, ποὺ ψηφίστηκε στὶς 03.07.1986.

Ὅμως ἡ Διακήρυξη γιὰ τὰ Δικαιώματα τοῦ Παιδιοῦ, ἡ ὁποία ψηφίστηκε τὸ 1950 καὶ ὑπογράφηκε τὸ 1990, ἀναγνωρίζει καὶ στὸ ἐμβρυο δικαιώματα.

Στὴν 4η Ἀρχὴ τονίζεται ὅτι στὴ «φροντίδα καὶ προστασία», ποὺ θὰ παρέχεται στὸ παιδί, «περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἱκανοποιητικὴ προγεννητικὴ καὶ μεταγεννητικὴ μέριμνα».

Ἡ Διακήρυξη τῆς Unesco τοῦ 2000 «Γιὰ ἕναν Πολιτισμὸ Εἰρήνης» περιλαμβάνει καὶ τὰ ἑξῆς ἄρθρα:

1. «Ὁ σεβασμὸς κάθε μορφῆς ζωῆς - σεβασμὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς ἀξιοπρέπειας τοῦ κάθε ἀνθρώπου».
2. «Ἡ μὴ βία - ἀπόρριψη τῆς βίας σὲ ὅλες τὶς μορφές τῆς καὶ ἡ ἐπίτευξη δικαιοσύνης μὲ τὴν πειθῶ καὶ τὴν κατανόηση».

Χρέος ὄλων εἶναι ἡ ἐπιστημονικὴ ἐνημέρωση τῶν νέων μας γιὰ τὴν ὑπεύθυνη συνάντηση μὲ τὸ ἄλλο φύλο, ἡ ὑπόδειξη σεβασμοῦ πρὸς τὸ Θεῖο δῶρο τῆς Μητρότητας καὶ Πατρότητας, ὁ τονισμὸς τῆς ἀξίας τῆς ζωῆς ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς σύλληψης, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπεύθυνη ἐνημέρωση γιὰ τὶς ψυχικὲς καὶ σωματικὲς ἐπιπτώσεις ποὺ προκαλεῖ ἡ ἀμβλωση.

Ἄν ὀφείλουμε νὰ σεβόμαστε τὴν μορφὴ ζωῆς τῆς ἀμοιβάδας ἢ τοῦ σκουληκιοῦ, δὲν ὀφείλουμε κατεξοχὴν νὰ σεβόμαστε τὴ ζωὴ τοῦ Ἀγέννητου Παιδιοῦ; Καὶ ἂν βία δὲν εἶναι ὁ κατακερματισμὸς τοῦ Ἐμβρύου, τότε τί εἶναι βία;

ΔΑΣΚΑΛΟΙ ΣΕ ΡΟΛΟ ...ΘΕΟΛΟΓΟΥ!

του Χάρη Ανδρεόπουλου, δημοσιογράφου – θεολόγου ΑΠΘ, καθηγητή Β/θμιας εκπαίδευσης, Γέν. Γραμματέα της Ένωσης Θεολόγων Ν. Λάρισας
 (<http://theologylar.blogspot.com>)

Το διορισμό θεολόγων – και - στη Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ζήτησε προσφάτως η Γερά Σύνοδος με υπόμνημά της στον ύπουρο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Δικαιολογείται αυτό το αίτημα; Έχει βάση ο προβληματισμός περί του εάν διδάσκεται σωστά το θρησκευτικό μάθημα στο Δημοτικό, αν, δηλαδή, ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει τη διδασκαλία του έχει την απαιτούμενη παιδαγωγική, αλλά και γνωσιολογική κατάρτιση ώστε η διδασκαλία να αποβαίνει επωφελής για τους μαθητές, να αποδίδει καρπούς;

Προσωπικά, ασχολήθηκα με το εν λόγω ζήτημα μ' άφορμή την έκδοση του νέου βιβλίου Θρησκευτικών της ΣΤ' Δημοτικού. Διαβάζοντας το περιεχόμενό του, ειλικρινά, έντυπωσιάσθηκα. Αλλά και προβληματίσθηκα. Όχι επειδή εντόπισα κάποια λάθη, κάποια άτοπηματα, κάποιες αστοχίες, κάποιες αβλεψίες, σαν εκείνες που είχαν παρατηρηθεί στο αντίστοιχο νέο βιβλίο της Ιστορίας της ίδιας τάξης. Κάθε άλλο. Το βιβλίο, όσον άφορα το περιεχόμενό του είναι άριστο, υπάρχει, όμως, κατά τη γνώμη μου, ένα διαφορετικής – διδακτικής – φύσεως πρόβλημα το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπισθεί από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Ο τίτλος του βιβλίου: «Αναζητώντας την αλήθεια» και συγγραφείς του ο καθηγητής (του τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ) κ. Κων/νος Δεληκωνσταντής και οι εκπαιδευτικοί κ.κ. Ιωάννα Κομνηνού, δρ. Θεολογίας καθηγήτρια στο 1ο Πειραματικό ΓΕΛ Αθηνών και Κων. Γούλας, καθηγητής Β/θμιας. Πρόκειται για ένα αξιολογότατο, καλογραμμένο βιβλίο με πλούσια διδακτική θρησκευτική ύλη, ή οποία, έχει, βεβαίως, στο επίκεντρο την όρθόδοξη χριστιανική διδασκαλία και πίστη, αλλά - για πρώτη φορά στα εκπαιδευτικά χρονικά της δημοτικής εκπαίδευσης - επεκτείνεται και στη παράθεση βασικών στοιχείων των άλλων χριστιανικών όμολογιών (δηλ. του Ρωμαιοκαθολικισμού και Προτεσταντισμού) καθώς και των άλλων δυο μονοθεϊστικών θρησκειών, ήτοι του Ιουδαϊσμού και του Μουσουλμανισμού. Έχει, δηλαδή, το νέο βιβλίο της ΣΤ' δημοτικού – για πρώτη φορά – διαχριστιανικό και, ευρύτερα, θρησκευολογικό περιεχόμενο. Συγκεκριμένα στο 6ο κεφάλαιο του βιβλίου και υπό τον τίτλο «Ετερόδοξοι και άλλόθρησκοι» περιλαμβάνονται οι έξης ένότητες: α) «Μιά πρώτη γνωριμία με τους Ρωμαιοκαθολικούς Χριστιανούς», β) «Μιά πρώτη γνωριμία με τους Εύαγγελικούς Χριστιανούς» (προτεστάντες), γ) «Η λατρεία των Έβραίων στη συναγωγή το Σάββατο» και δ) «Η προσευχή των Μουσουλμάνων στο τζαμί την Παρασκευή».

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι τα κεφάλαια που άφορούν στην διδασκαλία της όρθόδοξης χριστιανικής πίστης και παράδοσης είναι πλαισιωμένα τόσο με πλούσιες βιβλικές αναφορές, όσο και με παραθέματα από έργα κορυφαίων διανοητών της όρθόδοξης θεολογίας, όπως των Φλωρόφσκι, Σμέμαν, Αναστασίου (Γιαννουλάτου – αρχιεπισκόπου Τιράνων), Ματσούκα, Γιανναρά, κ.ά.

Όλα καλά, ωραία και όμορφα – όμως, είναι ν' άπορεί κανείς και να προβληματίζεται: πώς θα διδάξει αυτό το βιβλίο ο άγευστος θεολογικής παιδείας και κατάρτισης εκπαιδευτικός της Α/βάθμιας εκπαίδευσης; Προβλέπεται να πραγματοποιηθούν κάποια σεμινάρια για να αποκτήσουν οι δάσκαλοι την άπαραίτητη γνωσιολογική θεολογική κατάρτιση στα θέματα που περιλαμβάνει ή ύλη του νέου βιβλίου Θρησκευτικών της ΣΤ' δημοτικού, ώστε να μπορέσουν με τη σειρά τους να τη διδάξουν άποτελεσματικά στους

μαθητές; Ή εκ τῶν συγγραφέων τοῦ βιβλίου, δρ. Θεολογίας κ. Ἰωάννα Κομνηνοῦ μιλῶντας στο Ρ/Σ τῆς Ι. Μητρόπολης Λάρισας τὴν ἐποχὴ (πρὸ διετίας περίπου) ποῦ ἀρχίζει ἡ διδασκαλία μὲ τὸ νέο βιβλίο, ἀνέφερε ὅτι «στὴν Ἀθήνα δὲν πραγματοποιήθηκαν κὰν ἐπιμορφωτικά σεμινάρια καὶ ὅπου πραγματοποιήθηκαν, σ' ἄλλες πόλεις, πραγματοποιήθηκαν πλημμελῶς. Ἐνῶ – ἐπεσήμανε – **ὑπάρχει ἀνάγκη γιὰ οὐσιαστικὴ ἐπιμόρφωση ἐξ αἰτίας τοῦ γεγονότος ὅτι στὰ περισσότερα παιδαγωγικὰ τμήματα Δημοτικῆς ἐκπαίδευσης τῶν ΑΕΙ, ἀπ' τὰ ὁποῖα ἀποφοιτοῦν οἱ δάσκαλοι, δὲν προσφέρεται θρησκευτικὴ ἐκπαίδευση...**» (βλ. ἐφημ. «Ἐλευθερία» Λάρισας, 12/8/07, σέλ. 16).

Κατὰ τὴν ἀποψὴ μας, γιὰ τὴ διδασκαλία τοῦ νέου βιβλίου τῶν Θρησκευτικῶν, ἀπαιτεῖται ὁ διδάσκων ἐκτὸς ἀπὸ παιδαγωγικὴ νὰ ἔχει καὶ πλούσια θεολογικὴ κατάρτιση γιὰ νὰ ἀποδώσει καρποὺς τὸ μάθημα καὶ νὰ μὴν περιπέσει σὲ μαρασμό ὅπως συμβαίνει ἐδῶ καὶ τόσα χρόνια. Μιᾶς ποῦ (ξανά-) γίνεται τώρα μιὰ τόσο σημαντικὴ προσπάθεια ἀναβάθμισης τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος, θά' ναι κρίμα νὰ πάει – κί' αὐτὴ - χαμένη. Κανονικὰ – ὑπὸ τις παρῶσες συνθήκες - τὴ διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν τῆς ΣΤ' δημοτικοῦ, μ' αὐτὸ τὸ βιβλίο, θά' πρεπε, κατὰ τὴ γνώμη μας, νὰ τὴν ἀναλάβει καθηγητῆς θεολόγος – **γιατί μόνο ἓνας θεολόγος ἔχει διδαχθεῖ ἐπαρκῶς τὴν ὕλη τοῦ συγκεκριμένου βιβλίου καὶ συνεπῶς μπορεῖ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὶς διδακτικὲς ἀπαιτήσεις τοῦ μαθήματος.**

Ἄλλ' ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι (μέχρι στιγμῆς, τουλάχιστον) δυνατὸς ὁ διορισμὸς θεολόγων γιὰ νὰ διδάξουν τὸ μάθημα – καὶ στὰ δημοτικὰ - ὡς ἐξειδικευμένοι δάσκαλοι τῶν Θρησκευτικῶν (μέχρι στιγμῆς ἡ πολιτεία κρίνει ὅτι πρέπει νὰ διορίζονται στὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἐξειδικευμένοι δάσκαλοι γυμναστικῆς, ξένων γλωσσῶν, καλλιτεχνικῶν μαθημάτων, μουσικῆς, ἀλλὰ ὄχι καὶ τῶν Θρησκευτικῶν – χωρὶς ποτὲ κανένας νὰ ἔχει ἐξηγήσει τὸ «γιατί» αὐτῆς τῆς ἐπιλεκτικῆς μεταχείρισης...), ἐν πάσῃ περιπτώσει, νομίζουμε ὅτι τὸ ὑπ. Παιδείας ὀφείλει ὄχι ἀπλὰ νὰ ἐνημερώσει τοὺς ὑπηρετοῦντες δασκάλους γιὰ τὸ περιεχόμενο τοῦ νέου βιβλίου στο πλαίσιο «ἐνημερωτικῶν συγκεντρώσεων», κλπ, ἀλλὰ νὰ προχωρήσει στὴν οὐσιαστικὴ ἐπιμόρφωση – κατάρτισή τους. Ἔτσι ὥστε νὰ εἶναι οἱ ἐκπαιδευτικοὶ τῆς Α/βάθμιας ἐκπαίδευσης σὲ θέση ν' ἀνταποκριθοῦν στὰ (δυσκολότερα!) καθήκοντά τους – ἀναφορικά, τουλάχιστον, μὲ τὸ θρησκευτικὸ μάθημα τῆς ΣΤ' τάξης.

Πρὸς αὐτὴν τὴ κατεύθυνση θὰ μπορούσε κάλλιστα νὰ ὑπάρξει μιὰ συνεργασία μετὰ τῶν Σχολικῶν Συμβούλων Α/βάθμιας ἐκπαίδευσης καὶ τῶν Σχολικῶν Συμβούλων Θεολόγων Β/βάθμιας (ΠΕ – 1), γιὰ τὴν ὑλοποίησι ἐπιμορφωτικῶν ἡμερίδων μὲ εισηγητὲς ἔμπειρους θεολόγους – καθηγητῆς, ἐνῶ οὐσιαστικὸ ρόλο πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση θὰ μπορούσαν νὰ διαδραματίσουν καὶ τὰ Θεολογικὰ καὶ Παιδαγωγικὰ τμήματα τῶν πανεπιστημίων μας. Καὶ εἶναι εὐόϊονο τὸ γεγονὸς ὅτι **ὁ κοσμητορας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ΑΠΘ, καθηγητῆς Παιδαγωγικῆς κ. Ἰωάννης Κογκούλης, προσφάτως, μὲ δηλώσεις του στὴν «Ἐλευθερία» (31/3/09, σέλ. 18) προανήγγειλε τὴν πρόθεση τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς γιὰ τὴν ἴδρυσή περιφερειακῶν ἐπιμορφωτικῶν τμημάτων «Δία βίου ἐκπαίδευσης» τόσο γιὰ ὑπηρετοῦντες στὴ Β/θμια ἐκπαίδευση θεολόγους, ὅσο καὶ γιὰ τοὺς ἐκπαιδευτικούς τῆς Α/θμιας ποῦ διδάσκουν στὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν.**



Μήπως;

Τί λοιπόν; Τῆς ζωῆς μας τὸ σύνορο
θὰ τὸ δείχνει ἕνα, ὀρθὸ κυπαρίσσι;
Κι ἀπ' ὅ, τί εἶδαμε, ἀκούσαμε, ἀγγίξαμε
τάφου γῆ θὰ μᾶς ἔχει χωρίσει;

Ὅ, τί ἀγγίζομε, ἀκοῦμε καὶ βλέπουμε
τοῦτο μόνο ζωὴ μας τὸ λέμε;
Κι αὐτὸ τρέμαμε μήπως τὸ χάσουμε
καὶ χαμένο στοὺς τάφους τὸ κλαίμε;

Σ' ὅ, τί ἀγγίζομε, ἀκοῦμε καὶ βλέπουμε
τῆς ζωῆς μας ὁ κόσμος τελειώνει;
Τίποτε ἄλλο; Στερνό μας ἀπόρριμμα
τὸ κορμὶ πού σκορπιέται καὶ λιώνει;

Κάτι ἀνέγγιχτο, ἀνάκουστο, ἀθώρητο,
μήπως κάτω ἀπὸ τοὺς τάφους ἀνθίζει
Κι ὅ, τι μέσα μας κρύβεται ἀγνώριστο
μήπως πέρα ἀπὸ τὸ θάνατο ἀρχίζει;

Μήπως ὅ, τι θαρροῦμε βασιλεμα
γλυκοχάραμ' αὐγῆς εἶναι πέρα
κι ἀντὶ νὰ ῥθει μιὰ νύχτα ἀξημέρωτη
ξημερώνει μὶ' ἀβράδιαστη μέρα;

Μήπως εἶν' ἡ ἀλήθεια στὸ θάνατο
κι ἡ ζωὴ μήπως κρύβει τὴν πλάνη;
Ὅ, τι λέμε πὼς ζεῖ μήπως πέθανε
κι εἶν' ἀθάνατο ὅ, τι ἔχει πεθάνει;

Γεώργιος Δροσίνης



Θεολογική Παρουσία

Συντάσσεται καὶ ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ
τοῦ Παραρτήματος Νομοῦ Λέσβου τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Θεολόγων

Διεύθυνση:

Γεωργίου Μούρα 16 - Μυτιλήνη 81 100

Τηλέφωνο καὶ τηλεμοιότυπο: 22510 27249

E-mail: theologiki_parousia@yahoo.gr

Εἰσφορὲς στὸν ἀρ. λογ. Eurobank: 00260319600101068469

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ:REPROGRAPHICS, Ἀντωνία Σάββα, Τηλ. 22510 46251